

Autorski program nauczania

Wioletta Mrozek

ŚWIAT

W

KADRZE

Zajęcia dodatkowe:

Edukacja filmowa

Spis treści

1. Uczeń - bohater i widz	3
1.1 Uczeń w wyścigu szczurów	3
1.2 Uczeń z dreadami na głowie	4
1.3 Uczeń w świecie wirtualnym	4
1.4 Uczeń z polskim paszportem	5
1.5 Uczeń na wózku	6
2. Przeznaczenie programu:	7
3. Typ programu:	9
4. Wybór koncepcji programu:	11
4.1 Lekcje w kinie	11
4.2 Lekcje filmoznawcze w szkole	12
4.3 Warsztaty filmowe.	12
4.4 Rozwiązania organizacyjne	13
4.5 Program tworzy system	13
5. Liczba godzin przeznaczona na realizowany program:	14
6. Cele ogólne:	15
7. Cele szczegółowe:	16
8. Treści kształcenia:	18
10.1 Klasa I	18
10.2 Klasa II	19
10.3 Klasa III	20
9. Stopień szczegółowości programu:	22
10. Sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania:	23
10.1 Diagnoza uczniów	23
10.2 Sposoby organizacji lekcji	23
10.3 Metody, które pomagają zrealizować zapisane w programie cele i treści	24
10.4 Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych	27
10.5 Praca z uczniem zdolnym	28
10.6 Wychowanie poprzez film	29
11. Opis zakładanych osiągnięć ucznia:	31
12. Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia:	34
12.1 Kryteria oceny osiągnięć ucznia	34
12.1.1 Klasa I Gimnazjum	34
12.1.2 Klasa II Gimnazjum	37
12.1.3 Klasa III Gimnazjum	40
12.2 Metody sprawdzania osiągnięć ucznia	43
13. Propozycja sposobu realizowania treści, osiągnięcia celów i sprawdzania osiągnięć w zestawieniu tabelarycznym.	44
14. Obudowa merytoryczna programu:	69
14.1 Baza filmoznawcza	69
14.2 Literatura przedmiotu:	70
14.3 Lektury filmowe.	71
15. Ewaluacja wewnętrzna:	73

1. Uczeń - bohater i widz

Program jest kierowany do wszystkich uczniów gimnazjum. Daję szansę każdemu uczniowi poznać świat filmu i zapraszam go przed kamerę lub daję mu ją do ręki.

Pisząc program zajęć, przygotowując lekcje filmowe, wyobrażam sobie, że kręcę film. W tym filmie jest miejsce dla moich uczniów. Oni będą tam bohaterami. Będą najważniejsi, wydobyci na pierwszy plan, dobrze oświetleni i ubrani w najdroższe kostiumy. A może okaże się, że będą stać przed tym obiektywem zupełnie nadzy. Będą jednak tam stać i mówić. Może nawet krzyczeć. W zaciemnionym kinie przed ekranem usiądą ich rodzice, rówieśnicy, a może nawet oni - bohaterowie filmu. Co zobaczą? Myślę, że zobaczą swoją przyszłość i lepszą drogę do jutra.

A jak wyglądają dzisiaj? Kogo zapraszam do projektu? Kim jest dzisiaj gimnazjalista i w jakim świecie żyje? Chciałabym odgadnąć wszystkie jego potrzeby i obawy, a następnie móc go z nimi skonfrontować.

1.1 Uczeń w wyścigu szczurów.

Ma 15 lat, a wokół niego życie, do którego należy się przygotować. Wie, że ma wiele możliwości, ale zdaje sobie sprawę również z presji środowiska i oczekiwań dorosłych. Rodzice chcą pomóc mu wybrać przyszłą karierę. Wybór szkoły średniej świadczy o sukcesie lub porażce w dalszym etapie kształcenia. Musi wybrać szkołę, która właściwie przygotowuje go na studia, musi wybrać liceum, w którym podoła wymaganiom nauczycieli, ale jednocześnie będzie miał szansę realizować swoje marzenia. Kiedy już ją znajdzie, musi być pewien, że tam właśnie się dostanie, że spełni kryteria rekrutacji, oczekiwania pedagogów.

Program edukacji filmowej *Świat w kadrze* ma pomóc przyszłemu licealiście. Chcę dać mu dodatkowe wyposażenie, jakim jest nowoczesna i bardzo potrzebna wiedza- wiedza o świecie mediów, gdzie film jest jednym z najważniejszych jego elementów. Chcę, żeby informacja o zakończonym kursie, ocena z zajęć dodatkowych umieszczona na świadectwie szkolnym, pozwoliła poczuć się mojemu uczniowi wyjątkowo. Dała mu nowe kompetencje, ale też odwagę cywilną i pewność siebie. Uczeń, który bierze kamerę do ręki i mówi głośno o zaobserwowanym świecie, wie też, co chce robić w życiu.

1.2 Uczeń z dreadami na głowie

Gimnazjalista to uczeń, który przechodzi szczególny etap w życiu. Pragnie być indywidualny i samodzielny. Chce decydować o sobie i sam stawiać granice. Nie lubi podporządkowywać się dorosłym i ich zasadom. Czasami świadomie je łamie, by to pokazać. Szuka zatem oparcia w grupie rówieśniczej. A tam, solidaryzując się, szuka sposobu porozumienia i opowiedzenia czegoś o sobie.

„Młody człowiek jest wrażliwy na punkcie niezależności, równocześnie nie potrafi jeszcze w pełni z niej korzystać, a nawet podświadomie się jej boi. Dlatego nauczyciel oraz wychowawca ma za zadanie pomóc mu w przejściu przez ten trudny okres, akceptując wzrastające w uczniu poczucie własnej podmiotowości, a nawet umiejętnie je podbudowując”¹

Uważam, że poprzez spotkanie z kinem odpowiadam gimnazjalistom na wiele pytań. Są to pytania trudne, które dotyczą ich osobistej wolności i tożsamości. Czy warto walczyć o marzenia, wbrew woli rodziców? Czy rodzice muszą się rozwozić? Czy Bóg istnieje? Jak rozpoznać pierwszą miłość? Czy zaufać powtórnie przyjacielowi? Czy śmierci zawsze będziemy się bać? Czy samobójstwo jest właściwe? Jak powiedzieć o własnym strachu? Jak opowiedzieć o skrywanej tęsknocie? Czy młody ma prawo do błędu? Czy młody ma prawo do nienawiści?

A w filmie często odnajdują odpowiedzi. Młodzi ludzie pragną, by traktować ich potrzeby i fascynacje poważnie. Uzewnętrzniają je w świecie muzyki, tańca, graffiti czy chociażby pisząc blogi internetowe, robiąc własne filmy.

Chcę umożliwić moim uczniom mówienie o sobie, o własnym świecie. Dzięki filmowi mogą poczuć się wysłuchani.

1.3 Uczeń w świecie wirtualnym

Kiedyś młodzi spędzali czas w innej rzeczywistości. Siadali na trzepaku, na ławce pod blokiem, rozmawiali, żartowali, grali na gitarze. Wybiegali na boisko i kopali piłkę, brudząc się przy tym i krzycząc. Dzisiaj wiele się zmieniło, świat jest bardziej skomplikowany. Definiują go media. Internet skupił ludzi w niewidzialnej sieci. Młodzi ludzie wracają ze szkoły, siadają przed ekranem telewizora lub komputera. Wchłania ich świat po drugiej stronie. W telewizji oglądają bezkrytycznie programy rozrywkowe, seriale i filmy. Są to

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, zał. nr 4, Język polski, s. 244, Dz.U.2009 nr 4 poz.17.)

najczęściej pozycje nieprzedstawiające wartości moralnej czy artystycznej. W Internecie również wyszukują informacje bez żadnej selekcji, kopiują bezmyślnie tysiące linijek bezwartościowych słów. Ujawniają się w sieci, szukają tam przyjaciół, ludzi podobnych sobie, a gdy wydaje im się, że kogoś takiego spotkali, to przyłączają się do grup, społeczności. Z nimi żartują, rozmawiają poważnie i opowiadają o własnych uczuciach. Młody człowiek ma poczucie, że w ten sposób odnalazł akceptację. Znajomi z klasy i jednego podwórka spotykają się również poprzez Internet, tak częściej się komunikują i wymieniają poglądami. Przekraczają również granice osobiste, ujawniają swoje zdjęcia, intymne zwierzenia, fotografują siebie, umieszczają zdjęcia i filmy w Internecie.

To jest świat bardzo trudny i okrutny, choć z pozoru może wydawać się interesujący. Młodzi ludzie są nim zafascynowani. Wchodząc tam, są bezbronni.

Chciałabym poprzez film nauczyć gimnazjalistów poruszać się w świecie wirtualnym. Chcę sprawić, by świadomie z niego wybierali to, co jest wartościowe. Chcę, aby mieli potrzebę szukania ambitnego kina. Chcę, by rozumieli zagrożenia, jakie niesie ze sobą Internet i znali bezpieczne zasady porozumiewania się w jego obrębie. Spotkanie z dziełem filmowym uruchamia emocje, ich przeżywanie ma kształcący i bardzo pozytywny wpływ na nastolatka. Możliwość rejestrowania świata kamerą ma ich nauczyć szacunku do drugiego człowieka. Ma wyzwolić też w nich ciekawość do drugiej osoby. Ma dać im szansę spotkania się w świecie rzeczywistym, gdzie wszystko się dzieje naprawdę.

1.4 Uczeń z polskim paszportem

Uczę gimnazjalistów języka polskiego. To ich ojczysty język, który jest ich podstawową umiejętnością. Większość z nich będzie zarabiać na życie, posługując się właśnie językiem polskim. Uczę ich również historii polskiej literatury, aby w przyszłości mogli dostrzegać piękno, chcieli go poszukiwać i czerpali radość z kontaktu ze sztuką. W ten sposób mogę przyczynić się do tego, by stali się szczęśliwymi Polakami.

W obliczu napływającej do kraju i „wszechdostępnej” kultury Zachodu młodzi ludzie przyzwyczajają się do niej bardziej niż do kultury polskiej. Kultura amerykańska jest barwna i bardzo ciekawa. Obecny wszędzie język angielski przekonuje o swojej dużej przydatności. Młodych ludzi nudzi język polski. Wydaje im się, że go znają i w związku z tym nie szukają w nim inspiracji.

Jako nauczyciel polonista ciągle eksperymentuję w szkole. Szukam wielu różnych sposobów, by zachęcić uczniów do mojego przedmiotu. Zrozumiałam, że edukacja filmowa jest takim

obszarem kultury, który fascynuje gimnazjalistów. Chcę go świadomie wykorzystać do kształcenia najważniejszych umiejętności wskazanych w podstawie programowej z języka polskiego. Chcę wykształcić świadomego odbiorcę kultury, uwrażliwić go na uniwersalne wartości ukryte w dziele, jak i nauczyć świadomego komunikowania się, opisywania świata i oceniania go.²

1.5 Uczeń na wózku

Pracuję w szkole integracyjnej. Społeczność gimnazjalistów tworzą również uczniowie niepełnosprawni. Mając na względzie specjalne potrzeby edukacyjne, jak i podstawowe, statutowe założenia Gimnazjum nr 52, chcę zapewnić wszystkim uczniom udział w edukacji filmowej. Na co dzień muszą zmagać się z barierami świata zewnętrznego, niską samooceną, mniejszą szansą kontaktu z rówieśnikami. Z powodu długich rehabilitacji i specjalistycznych zajęć wspierających często rezygnują z przyjemności obcowania z kulturą. Chcę stworzyć możliwość udziału wszystkich uczniów w zajęciach, które wyrównają ich szanse. Dotarcie do kina, spędzenie tego czasu z kolegami, obejrzenie filmu to bardzo często ważna chwila dla młodych niepełnosprawnych ludzi. Odbierają świat wytężonymi zmysłami, więc płynący z ekranu obraz i dźwięk pobudza ich do intensywnego myślenia, daje im przyjemność. Staram się zawsze pamiętać o odbiorcach moich zajęć, dlatego w repertuarze filmowym zawsze umieszczam filmy o niepełnosprawności, chorobie, odmienności. Chcę, by te filmy nie tylko pozwoliły chorym uczniom odnaleźć bliski sobie problem, ale też uświadomić pozostałym uczniom ważne zasady integracji. W ten sposób wspieram założenia wychowawcze pedagogów mojej placówki. Gdy uczniowie siedzą w kinie, wierzą, że tylko zmienili przestrzeń, ale idee gimnazjum integracyjnego nadal im towarzyszą.

² Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, zał. nr 4, Język polski, s. 244, Dz.U.2009 nr 4 poz.17. Język polski, Rozdz. Zalecenia i sposób realizacji.)

2. Przeznaczenie programu:

Program własny zajęć dodatkowych: *Edukacja filmowa - Świat w kadrze* ma być kolejnym, decydującym tym razem krokiem w działalności i specjalności filmowej szkoły.

Od dziesięciu lat pielęgnuję w Gimnazjum Integracyjnym nr 52 w Warszawie filmową tradycję. Tyle lat już istnieje Dyskusyjny Klub Filmowy, który skupia niekiedy połowę społeczności gimnazjalnej. Od tylu już lat uczniowie spędzają w naszej szkole swój wolny czas. Spędzają tu dni i noce. Do rana oglądają filmy, które przenoszą ich w różne światy. Korzystając z możliwości, jakie daje życie kulturalne stolicy, często odwiedzają kina i teatry, organizują wycieczki po Warszawie, które inspirują ich twórczo.

Od siedmiu lat organizuję w gimnazjum *Międzyszkolny Konkurs Filmowy- Moje spotkanie z filmem*, który integruje naszą placówkę z innymi gimnazjami warszawskimi, a na Międzyszkolnym Maratonie Filmowym młodzież Gimnazjum nr 52 ma okazję zaprezentować swoją szkołę na zewnątrz.

Cztery lata temu napisałam w ramach Innowacji Pedagogicznej program edukacji filmowej - *Film uczy i wychowuje*. Od tamtej pory uczniowie wszystkich klas biorą udział w cyklicznych zajęciach dodatkowych z tego przedmiotu, w tym regularnie wychodzą do kina obejrzyć zaplanowane wcześniej filmy - lektury. Obecnie pragnę uzupełnić zakładany program Innowacji Pedagogicznej o dokładne rozpisanie treści na wszystkie poziomy, co uczyni go bardziej szczegółowym. Od tej pory program edukacji filmowej nie będzie już tylko rozwijał podstawy programowej z języka polskiego, ale czynił go osobnym przedmiotem, gdzie będą wprowadzane treści filmoznawcze. Po raz pierwszy w ramach programu uczniowie będą mieć przewidziane warsztaty praktyczne z kamerą, podczas których zdobędą umiejętności produkowania filmu.

Program Film uczy i wychowuje - Edukacja Filmowa w Gimnazjum - oraz szereg wydarzeń w jego ramach organizowanych tworzy specyficzną, filmową atmosferę. Buduje filmową tradycję szkoły. Skupia dużą społeczność absolwentów, w tym też studentów reżyserii filmowej, aktorstwa, produkcji filmowej, fotografii, charakteryzacji. To spowodowało, że zostaliśmy zauważeni i nagrodzeni w 2012 roku przez Prezydenta Miasta jako **Szkoła z pomysłem na kulturę** (jedyne gimnazjum nagrodzone w Warszawie). Liczę, że wzbogacony o tak wiele nowych treści program przyniesie naszej szkole więcej sukcesów i zadowolenia.

Liczę, że artystyczne możliwości uczniów i regularnie podejmowane działania warsztatowe w tym kierunku pozwolą mi wypromować szkołę w środowisku warszawskim jako przyjazne i twórcze miejsce. Chcę wykształcić świadomych odbiorców kultury, ale też mieć udział w wyławianiu talentów i kierowaniu ich do średnich i wyższych szkół filmowych. Animując wydarzenia filmowe w naszej szkole pragnę zachęcić uczniów do intelektualnych i estetycznych poszukiwań. Wierzę, że zakończenie zajęć edukacji filmowej w trzeciej klasie gimnazjum uczyni ich mądrymi i odważnymi licealistami.

3. Typ programu:

Program ma postać modułową. Treści programu są rozplanowane na trzy poziomy edukacyjne. W poszczególnych klasach uczniowie poznają w różnym wymiarze zagadnienia ze wszystkich trzech obszarów:

- Czytanie dzieła filmowego - treści literackie.
- Czytanie dzieła filmowego – treści językowe filmu.
- Tworzenie wypowiedzi filmowej.

Program jest zbudowany na zasadzie spiralnego dołączania treści do modułu na każdym poziomie edukacyjnym. Program jest też zapisany w takiej formie, aby przy jego kontynuacji można było dowolnie wybierać lektury filmowe i środki dydaktyczne. Jest dostosowany do potrzeb i możliwości uczniów, dla których jest przeznaczony.

W krótkim zarysie moduły są rozpisane następująco:

Klasa I - zawiera większość treści z obszaru „Czytanie dzieła filmowego - treści literackie”. Uwarunkowane jest to tym, że uczeń po raz pierwszy spotyka się z dziełem filmowym w szkole. Na tym etapie musi więc nauczyć się interpretować treść filmu i jego przesłanie. Aby uczeń mógł bezwarunkowo zrozumieć konteksty ukryte w filmie, włączane są do treści programowych podstawowe treści z obszaru „Czytanie dzieła filmowego – treści językowe filmu”. Najważniejsza będzie tu wiedza z zakresu historii filmu, ale też podstawowe zagadnienia związane z fabułą, dialogiem i bohaterem. W ten sposób skorelowane treści dają uczniowi podstawy do właściwego odczytania dzieła filmowego. W obszarze „Tworzenie wypowiedzi filmowej” uczniowie klasy I będą przygotowywać się do produkcji filmowej. Ćwiczenia warsztatowe będą dotyczyły etapu preprodukcji filmowej, czyli pisania scenariusza filmowego, wybierania obsady aktorskiej i przygotowania planu filmowego.

Klasa II - zawiera równomiernie rozłożone treści z podanych trzech obszarów. W obszarze: „Czytanie dzieła filmowego - treści literackie” uczniowie uczą się dostrzegać głębszą, metaforycznie skomplikowaną warstwę filmu, na lekcjach również nauczą się dyskutować na trudne, psychologicznie bolesne tematy. Takie lekcje wymagają już pewnego obycia literackiego i czujności percepcyjnej. W obszarze „Czytanie dzieła filmowego – treści językowe filmu” uczniowie poznają różnice między gatunkami i konwencjami filmowymi, nauczą się dostrzegać obrazowanie inne niż realistyczne. W obszarze: „Tworzenie wypowiedzi filmowej” uczniowie poznają podstawy techniki operatorskiej i scenograficznej. Nauczą się rejestrować obraz przy użyciu różnych założeń estetycznych kadru.

Klasa III- przeważają treści z obszaru „Tworzenia wypowiedzi filmowej”, dlatego, że jest to etap weryfikacji umiejętności zdobytych wcześniej. Uczniowie uczą się wzbogacać wypowiedź filmową o ważne zasady kamery w ruchu, oświetlania planu filmowego. Dowiadują się, jak wygląda etap postprodukcji filmu. Ważnym elementem będą warsztaty montażu. W pozostałych obszarach uczniowie doskonalą umiejętności czytania dzieła filmowego. W obszarze: „Czytanie dzieła filmowego - treści literackie” uczą się rozważać trudne moralnie filmy i na ich przykładach porządkować własny kodeks etyczny. W obszarze: „Czytanie dzieła filmowego - treści językowe filmu” uczniowie analizują innowacyjne style filmowe, rozwiązania kompozycyjne w oparciu o montaż filmowy.

4. Wybór koncepcji programu:

Program zajęć dodatkowych edukacji filmowej w gimnazjum - *Świat w kadrze* opiera się na wcześniejszych podstawowych założeniach zajęć prowadzonych w ramach Innowacji Pedagogicznej. Program zawiera treści zgodne z podstawą programową z języka polskiego, a jednocześnie uzupełnia i rozwija treści kształcone na lekcjach przedmiotu obowiązkowego – języka polskiego, dlatego też zajęcia, o których mowa, są ich uzupełnieniem. Zawierają one bowiem wiele treści dodatkowych, które kształcą nowe umiejętności. Podstawa teoretyczna ma być punktem wyjścia do zrealizowania zajęć praktycznych. Tutaj warsztaty tworzenia wypowiedzi filmowej są kluczowym elementem programu.

Lekcje będą odbywać się w trzech różnych wymiarach, niezależnie od poziomu klasy. Będą to lekcje w kinie, lekcje filmoznawcze w szkole, warsztaty filmowe.

4.1 Lekcje w kinie

Odbywają się w siedzibie partnera projektu- Kinie Muranów w Warszawie przy ul. Gen. Andersa 1. Wspólnie ze Stowarzyszeniem Era Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej ustaliliśmy określoną strategię działań dla uczniów.

Zajęcia rozpoczynają się prezentacją multimedialną wykonaną przez ucznia. Zawiera ona omówienie najważniejszych treści i zarys zagadnień filmu. Następnie rozpoczyna się lekcja prowadzona przez specjalistę ze Stowarzyszenia Era Nowe Horyzonty. Prelegent przedstawia uczniom zagadnienie od strony teoretycznej. Omawia kluczowe zagadnienia literackie oraz ilustruje na przykładach istotne informacje o języku filmu tak, aby uczniowie byli przygotowani do jego odczytania. W przypadku filmów posiadających trudną problematykę psychologiczną lub moralną rolę prelegenta przejmuje specjalista psycholog lub pedagog szkolny. Wtedy prowadzi kierowaną dyskusję z uczniami na temat postawionego problemu. Przygotowuje ich świadomość na odebranie trudnych bodźców. Po prelekcji filmu uczniowie są zaproszeni do dyskusji nad filmem, którą prowadzi autorka innowacji i projektu - Wioletta Mrozek. Dyskusja jest kierowana na tematy czysto literackie, wynikające z treściowej płaszczyzny dzieła filmowego i ukazuje obecne tam zagadnienia jako punkt wyjścia do pracy w szkole.

4.2 Lekcje filmoznawcze w szkole

Odbywają się w siedzibie autora projektu, w Gimnazjum nr 52 w Warszawie przy ul. Deotymy 37. Są prowadzone przez autorkę projektu w pracowni filmowej.

Podczas zajęć uczniowie analizują warstwę językową filmu, który obejrżeli w kinie, lub poznają zagadnienie obecne w następnej lekturze. W czasie zajęć uczniowie oglądają wiele przykładów (fragmenty filmów, materiały dokumentalne z planów filmowych, prezentacje multimedialne, wywiady) Na lekcji jest miejsce na poszerzenie wiedzy dotyczącej filmu, ale też na uporządkowanie jej i odniesienie się do niej. Uczniowie bardzo chętnie dyskutują nad własnymi poglądami estetycznymi, oceniają poszczególne elementy obrazu filmowego. Te lekcje mają ich także przygotować do twórczej pracy nad własnym filmem.

4.3 Warsztaty filmowe.

Odbywają się również w siedzibie autorki projektu, Gimnazjum nr 52 w Warszawie przy ulicy Deotymy 37. Są prowadzone w pracowni filmu, jeśli mają tylko formę ćwiczeniową lub na terenie przygotowanego planu filmowego. Może to być teren szkoły lub jej okolica.

W czasie warsztatów uczniowie przygotowują własny film. Robią to etapami pod opieką nauczyciela filmu. Na etapie preprodukcji piszą scenariusz, scenopis, wybierają obsadę aktorską. Planując pracę, korzystają z pracowni filmowej. Poza pracownię wychodzą, gdy organizują plan filmowy. Wykorzystują przestrzeń zastaną w plenerze lub ustawiają plan filmowy w szkole. Organizują przestrzeń i kręcą materiał. Przygotowują wypowiedź filmową krok po kroku. Na etapie postprodukcji uczniowie pracują nad surowym materiałem w pracowni. Korzystają wtedy z komputerów i programów do montażu.

Ponieważ w szkole nie ma profesjonalnego sprzętu filmowego, nauczyciel i uczniowie wykorzystują własny, domowy sprzęt: domowa kamera cyfrowa, zamiast statywu konstrukcja z ławek, zamiast blendera styropian, zamiast szyn dojazd wózek inwalidzki lub rower. Oświetlenie również będzie pochodzić z zastanych zasobów szkolnych lub domowych: czyli lampy pokojowe, fluorescencyjne, punktowe. Montaż odbywa się przy użyciu darmowych programów, dostępnych w Internecie.

4.4 Rozwiązania organizacyjne

Zarówno wszystkie opisane formy zajęć edukacji filmowej, jak i wcześniej opisane moduły są ściśle ze sobą skorelowane. Zajęcia są realizowane cyklicznie, wpisane w siatkę godzin lekcyjnych szkoły. Wyjścia do kina są planowane i akceptowane przez Radę Pedagogiczną już na początku roku szkolnego. W tych dniach zajęcia nie odbywają się w szkole, są organizowane na terenie Kina Muranów. Warsztaty praktyczne odbywają się również w ramach godzinnych zajęć edukacji filmowej. Są możliwe rozwiązania tworzenia bloków przedmiotowych w postaci łączenia grup, a tym samym jednostek lekcyjnych.

4.5 Program tworzy system

Program edukacji filmowej jest powiązany z filmowymi wydarzeniami organizowanymi w szkole. Przykładem jest organizacja i uczestnictwo w *Międzyszkolnym Konkursie Filmowym - Moje spotkanie z filmem*. Film konkursowy jest zawsze wpisany w marcowy program, a w kwietniu konkurs ma swój finał. Działający w szkole Dyskusyjny Klub Filmowy tworzy trzon wybitnie zainteresowanych filmem osób, które wspierają lekcje w kinie. Przygotowują prelekcje i wystąpienia multimedialne dla całej szkoły. Ponadto cyklicznie organizowane są comiesięczne Całonocne Noce Filmowe, w czasie których uczniowie oglądają filmy tematycznie związane z realizowanymi zagadnieniami. W czasie nocy filmowych uczniowie oglądają również własne wypowiedzi filmowe i omawiają błędy. W ramach Dyskusyjnego Klubu Filmowego organizowane są dodatkowe plany filmowe, na których uczniowie kręcą własne niezależne filmy. Na stronie internetowej szkoły prowadzę zakładkę filmową, gdzie informuję uczniów o bieżących wydarzeniach, przedstawiam plan roczny edukacji filmowej z wykazem lektur filmowych. Na stronie dostępne są projekty edukacyjne uczniów o tematyce filmowej. Dostępne są też filmy promujące szkołę przygotowywane na zajęciach praktycznych. Bardzo często archiwalny zbiór filmoteki uczniów uatrakcyjnia Dni Otwarte Szkoły.

5. Liczba godzin przeznaczona na realizowany program:

Program edukacji filmowej w Gimnazjum - *Świat w kadrze* obejmuje cotygodniowe zajęcia w szkole dla każdej klasy. W programie bierze udział sześć klas i każda realizuje 34 godziny rocznie. To oznacza, że przeprowadzę w szkole 204 godzin zajęć.

Ponadto uczniowie odbędą 10 warsztatów w Kinie Muranów. Każdy trwa 4 godziny, zatem łącznie gimnazjaliści odbędą 40 godzin zajęć w kinie. Cały program obejmuje **244** godziny.

6. Cele ogólne³:

Podstawa programowa przedmiotu język polski określa ogólne cele kształcenia, jakie należy realizować na III etapie edukacyjnym. Zostały one podzielone na trzy obszary. W obrębie każdego z nich przewiduję osiągnięcie celów kształcenia edukacji filmowej.

I. Odbiór wypowiedzi i wykorzystanie zawartych w nich informacji.

Uczeń samodzielnie dociera do informacji o filmie; rozumie i poprawnie odczytuje dzieło filmowe; podejmuje refleksję nad znaczeniami zawartymi w dziele filmowym; krytycznie ocenia dzieło filmowe.

II. Analiza i interpretacja tekstów kultury.

Uczeń doskonali sprawność analizy i interpretacji dzieła filmowego; zyskuje nowe narzędzia, dzięki którym jego lektura jest coraz dojrzsza, bardziej świadoma i samodzielna; poznaje nowe gatunki i konwencje filmowe; wykorzystuje poznane pojęcia w refleksji o literaturze i wartościach; czyta dzieła filmowe odpowiadające charakterystycznej dla tego wieku wrażliwości – z obszaru filmu młodzieżowego i komercyjnego; stopniowo zaczyna poznawać autorskie arcydzieła filmowe ważne dla kultury filmu.

III. Tworzenie wypowiedzi.

Uczeń zyskuje coraz wyraźniejszą świadomość funkcji środków językowych, które służą formułowaniu wypowiedzi filmowej; formułuje opinię na temat filmu, formułuje wypowiedź filmową w celu wyrażenia własnych poglądów lub z potrzeby dokumentowania rzeczywistości, wzbogaca swoją wypowiedź filmową estetycznie.

³ (podstawa prawna: Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 23 grudnia 2008 r. w sprawie podstawy programowej wychowania przedszkolnego oraz kształcenia ogólnego w poszczególnych typach szkół, Dz.U.2009 nr 4 poz.17, zał. Nr 4, Język polski, Rozdz. Cele kształcenia- wymagania ogólne.)

7. Cele szczegółowe:

W zakresie wiadomości :

Uczeń:

- zna dzieła filmowe wskazane przez nauczyciela,
- zna cechy charakterystyczne dla poszczególnych gatunków filmowych,
- wskazuje przykłady kina autorskiego,
- zna różne konwencje filmowe,
- zna podstawowe pojęcia niezbędne przy analizie dzieła filmowego z zakresu kompozycji, planu filmowego, ruchu kamery, muzyki, scenografii, montażu,
- zna konteksty niezbędne przy analizie dzieł filmowych (literacki, kulturowy, filozoficzny, religijny, historyczny, biograficzny, społeczny),
- wskazuje źródła inspiracji twórców.

W zakresie umiejętności:

Uczeń:

- potrafi ze zrozumieniem odczytać dzieło filmowe,
- potrafi analizować dzieło filmowe na różnych poziomach (język, kompozycja, gatunek)
- potrafi interpretować dzieło filmowe w różnych kontekstach, odnajduje w nich treści dosłowne i ukryte,
- samodzielnie dociera do informacji o filmie, gromadzi i je selekcjonuje,
- świadomie posługuje się terminologią filmoznawczą,
- potrafi sformułować wypowiedź krytyczną o filmie,
- potrafi tworzyć wypowiedź filmową na wszystkich etapach jego powstawania (scenariusz, scenopis, organizacja planu filmowego, gra aktorska, fotografowanie obrazu, tworzenie scenografii, rejestrowanie ruchu kamerą, montowanie).

W zakresie postaw:

Uczeń:

- ma świadomość dorobku polskiej kultury filmowej,
- rozumie związek kultury polskiej z kulturą europejską,

- ocenia motywy postępowania bohaterów filmowych,
- ma świadomość potrzeby samokształcenia i samopoznania,
- świadomie poszukuje filmów o wysokiej wartości artystycznej,
- ma świadomość odpowiedzialności człowieka za popełnione czyny i wypowiedziane słowa,
- rozumie potrzebę przyjmowania postawy tolerancji, sprzeciwu wobec przemocy,
- odpowiedzialności,
- ma świadomość istnienia problemów z własną tożsamością, zmagania z nią, prób odrzucenia i akceptowania,
- porusza problemy społeczne we własnej wypowiedzi filmowej,
- potrafi pracować w zespole, przyjmując różne role.

8. Treści kształcenia:

10.1 Klasa I

I Czytanie dzieła filmowego - treści literackie:

Relacje między młodym a dorosłym:

Wpływ rodziców na decyzje w życiu bohatera.
Wpływ rówieśników na kształtowanie postaw.
Miejsce szkoły w świecie bohaterów.
Portret nauczyciela - autorytetu.
Bariery komunikacji między młodymi a dorosłymi.

Fascynacje młodego człowieka i związane z tym postawy:

Kraj dzieciństwa, patriotyzm lokalny.
Poczucie wspólnoty i szukanie akceptacji.
Świat marzeń, tworzenie własnego miejsca.
Poczucie wspólnoty i szukanie akceptacji.
Piękno przyrody, miejsce odosobnienia.
Poszukiwanie przyjaźni i namiętności, pierwszej miłości.

II Czytanie dzieła filmowego – treści językowe filmu:

Sylwetki twórców światowego kina.
Sylwetki twórców polskiego kina.
Warstwa wizualna. Obrazowanie za pomocą kadru.
Rodzaje narracji i plany kompozycyjne filmu. Rola narracji w filmie.
Fabuła i elementy fabularne w filmie.
Rola dialogu w filmie.
Kreacja aktorska w filmie - tworzenie portretu bohatera.
Bohater filmowy, sposoby charakteryzowania bohaterów.
Rola muzyki w filmie. Muzyka w kadrze i poza kadrem.

III Tworzenie wypowiedzi filmowej:

Scenariusz filmowy.

Kompozycja i zasady pisania scenariusza filmowego.

Techniki tworzenia postaci. Typy bohaterów

Zarys fabularny, storyline, drabinka.

Podstawy gry aktorskiej. Wyrażanie ekspresji słowem i gestem.

Zasady organizacji produkcji filmu.

Zasady organizacji przestrzeni kadru.

10.2 Klasa II

I Czytanie dzieła filmowego- treści literackie:

Relacje między młodym a dorosłym:

Wpływ kościoła i tradycji na osobowość młodego człowieka.

Wpływ mody i konsumpcjonizmu na osobowość młodego człowieka.

Bariery komunikacji między młodymi a dorosłymi.

Fascynacje młodego człowieka i związane z tym postawy:

Miejsce sztuki w życiu młodzieży.

Poczucie wspólnoty i szukanie akceptacji.

Fascynacja konsumpcyjnym stylem życia.

Poszukiwanie przyjaźni i namiętności, pierwszej miłości.

Obawy młodego człowieka i związane z tym postawy:

Nieznajomość innych kultur, tradycji w kształtowaniu relacji międzyludzkich.

Obrona lub odrzucenie wartości religijnych.

Choroba i kalectwo jako przeszkoda w komunikacji.

Śmierć jako zjawisko tabu.

Obowiązek zemsty a sztuka przebaczenia.

II Czytanie dzieła filmowego – treści językowe filmu:

Wyznaczniki gatunkowe filmu fabularnego.

Wyznaczniki gatunkowe filmu dokumentalnego i filmu fabularnego.

Wyznaczniki gatunkowe filmu animowanego.

Adaptacja filmowa jako interpretacja dzieła literackiego.

Realistyczne i nierealistyczne sposoby obrazowania świata przedstawionego.

Rola i sposoby budowania scenografii w filmie. Poetyckość i plastyczność obrazowania.

III Tworzenie wypowiedzi filmowej:

Podstawy sztuki operatorskiej. Obsługa kamer i aparatów fotograficznych.

Wykorzystanie podstawowych zdjęć z uwzględnieniem planu filmowego i kąta ustawienia kamery.

Kostium i charakteryzacja aktora na planie.

Zasady organizacji przestrzeni kadru.

Zasady scenograficzne.

10.3 Klasa III

I Czytanie dzieła filmowego- treści literackie:

Relacje między młodym a dorosłym:

Wpływ polityki i zjawisko propagandy w kształtowaniu postaw.

Bariery komunikacji między młodymi a dorosłymi.

Fascynacje młodego człowieka i związane z tym postawy:

O przynależności do grupy i fascynacji subkulturą.

Fascynacja światem przestępczym a poglądy pacyfisty.

Obrona ideałów patriotycznych wobec przejawów totalitaryzmu.

Obawy młodego człowieka i związane z tym postawy:

Bunt podejmowany przez bohaterów i próba obrony własnych ideałów w obliczu barier politycznych lub społecznych.

Wojny i związane z nią emocje pogardy, strachu, rozczarowania, osaczenia.

Problem przynależności do grupy przestępczej.

Problem uzależnienia i bezsilna walka z nałogiem.

II Czytanie dzieła filmowego – treści językowe filmu:

Warstwa wizualna. Obrazowanie za pomocą kadru.

Realistyczne i nierealistyczne sposoby obrazowania świata przedstawionego.

Montaż i jego wpływ na film. Rodzaje montażu.

Rola muzyki w filmie. Muzyka w kadrze i poza kadrem.

III Tworzenie wypowiedzi filmowej:

Wykorzystanie podstawowych zdjęć z uwzględnieniem planu filmowego i kąta ustawienia kamery.

Zasady pracy z kamerą na statywie.

Wykorzystanie kamery w ruchu.

Kamera w ruchu. Jazdy. Panorama. Travelling. Obrót.

Zasady użycia kamery z ręki.

Kostium i charakteryzacja aktora na planie.

Plan filmowy.

Organizacja planu filmowego.

Zasady oświetlania planu filmowego.

Zasady organizacji produkcji filmu.

Zasady organizacji przestrzeni kadru.

Zasady scenograficzne.

Plan zastany i plan przystosowany do produkcji filmu.

Podstawowe zasady montażu materiału filmowego.

Obsługa dostępnych programów montażowych.

9. Stopień szczegółowości programu:

Program własny zajęć dodatkowych: *Edukacja filmowa - Świat w kadrze* został napisany, aby rozbudować realizowaną Innowację Pedagogiczną *Film uczy i wychowuje- Edukacja filmowa w Gimnazjum* o nowe działania oraz by zmodyfikować treści kształcenia na każdym poziomie nauczania.

Przedstawione treści z modułu- Czytanie dzieła filmowego- treści literackie, są ściśle skorelowane treściami podstawy programowej języka polskiego. Program jest uniwersalny., gdyż co roku proponowane nowe lektury filmowe, za każdym razem będą otwierać możliwości na realizowanie założonych treści.

Treści z modułów- Czytanie dzieła filmowego – treści językowe filmu, Tworzenie wypowiedzi filmowej, dotyczą dziedziny tylko filmowej. Są rozpisane szczegółowo i związane ze sobą, gdyż kształcą nowe umiejętności, których uczeń wcześniej nie mógł zdobyć w szkole. Kolejność przedstawionych treści ma znaczenie, bo uczy tworzenia wypowiedzi filmowej krok po kroku. Treści z wszystkich trzech modułów są ze sobą ściśle powiązane i realizowane w ścisłej korelacji.

10. Sposoby osiągnięcia celów kształcenia i wychowania:

10.1 Diagnoza uczniów

Na pierwszych już zajęciach w klasie pierwszej posłużę się diagnozą umiejętności uczniów z zakresu czytania dzieła filmowego, by określić ich predyspozycje i zakres zainteresowań w kierunku przedmiotu. Uczniowie dokonają analizy prostego, krótkiego filmu i wezmą udział w dyskusji. Na tej podstawie dokonam charakterystyki grupy, by móc potem uwzględnić jej specyfikę i predyspozycje przy osiągnięciu celów.

10.2 Sposoby organizacji lekcji

Zgodnie ze strategią nauczania sposoby osiągnięcia celów kształcenia będą dostosowane do określonego modułu lekcyjnego. Niektóre z nich będą charakterystyczne tylko dla zajęć w szkole, a inne możliwe do zrealizowania tylko w kinie. Zdarzy się często tak, że lekcja rozpoczęta w kinie, będzie miała swoją kontynuację w szkole na zajęciach lekcyjnych.

Lekcje w kinie

Tutaj wiele informacji uczniowie zdobywają na samym początku, gdy przedstawiają własne prelekcje do filmu. W tym etapie dzielą się ze sobą wiedzą. Wybrana grupa osób przedstawia samodzielnie zebrane materiały o lekturze. Następnie wszyscy uczniowie wysłuchują krótkiego wykładu specjalisty na temat zawartości artystycznej filmu. Po zakończonej projekcji proponuję uczniom dyskusję. Dyskusja w sali kinowej jest bardzo istotna. Uczniowie zatrzymują w sobie najcenniejsze wspomnienia i spostrzeżenia. Wciąż przeżywają świeże emocje, jakie wywołał w nich obraz na ekranie. Ich dyskusja jest żywo i wszechstronna, a bierze w niej udział większa społeczność szkoły. Ma ona więc charakter konferencyjny i zawsze jest przeze mnie moderowana. Zamykając zajęcia w kinie, staram się unaocznić uczniom zagadnienia, które będę omawiać na lekcjach w szkole.

Zajęcia teoretyczne w szkole

W przypadku omawiania zagadnień literackich uczniowie kontynuują dyskusję rozpoczętą w kinie. Zawsze kieruję dyskusję w kierunku warstwy językowej filmu, która stanie się kolejnym etapem w analizie filmu.

Na tych zajęciach uczniowie bezpośrednio spotykają się z językiem filmowym. Dlatego zajęcia obudowane są bogatym materiałem źródłowym. W czasie lekcji przedstawiam uczniom wiele fragmentów dzieł i na ich przykładach pokazuję różne zjawiska filmowe.

Każda lekcja zawiera ekspozycję zagadnienia językowego i część praktyczną. Uczniowie pracują, analizując samodzielnie podane sceny filmowe, utrwalając tym samym poznany materiał.

Warsztaty praktyczne w szkole

Przeprowadzam uczniów przez kolejne etapy powstawania filmu, pozwalając im tworzyć własną wypowiedź filmową. Zajęcia mogą mieć konstrukcję tylko ćwiczeniową, kiedy ćwiczymy wybrane kompetencje ucznia. Wtedy uczniowie w grupach podejmują wielokrotne próby jednego zadania. Mogą być to też blokowo poprowadzone warsztaty, kiedy uczniowie krok po kroku będą tworzyć film. Ważnym elementem tych zajęć będzie wykorzystana przestrzeń. Zakładam organizację planu filmowego na terenie szkoły oraz w plenerze, w okolicy. W takich sytuacjach zajęcia będą odbywać się poza pracownią.

10.3 Metody, które pomagają zrealizować zapisane w programie cele i treści

Metody eksponujące	Metody aktywizujące	Metody praktyczne
Projekcja filmowa	Dywan pomysłów	Przekład intersemiotyczny
Prezentacja multimedialna	Drama	Projekt
Analiza dzieła filmowego	Dyskusja	Praca na planie filmowym
Wystawa	Odgrywanie ról	Praca z kamerą
Wykład z materiałem filmowym	Mapa mentalna	Montaż filmowy

Dostosowanie metod i form pracy do realizowanych treści

Czytanie dzieła filmowego - treści literackie	Czytanie dzieła filmowego – treści językowe	Tworzenie wypowiedzi filmowej
Metody: Dominującymi metodami	Metody: Dominującymi metodami	Metody: Dominującymi metodami

<p>będą metody aktywizujące.</p> <p>Mapa mentalna - najczęściej wykorzystywana do ustalenia i uporządkowania problematyki filmu. Porządkuje zagadnienia. Może stanowić punkt wyjścia na zajęciach w szkole tuż po obejrzeniu dzieła w kinie.</p> <p>Dyskusja - omówienie warstwy literackiej filmu pod kątem indywidualnych spostrzeżeń ucznia. Uczniowie poszukują różnych odniesień i skojarzeń związanych z postawionym problemem. Są gotowi wymienić poglądy na temat postępowania bohaterów. Dokonują oceny pozytywnej i negatywnej filmu. Cenną odmianą będzie tu Debata.</p> <p>Odgrywanie ról - metoda zachęca uczniów do charakterystyki bohatera poprzez przyjrzenie się problemowi od środka. Pozwala też wcielić się w rolę postaci i przeżyć emocjonalnie dzieło.</p>	<p>będą metody eksponujące.</p> <p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem. Jest też materiałem ćwiczeniowym i zostaje poddawany analizie.</p> <p>Prezentacja multimedialna - Stosowana jako podsumowanie i uporządkowanie informacji o zagadnieniu filmowym. Potrzebna w demonstrowaniu nowych zagadnień, ale też traktowana jako samodzielna notatka ucznia.</p> <p>Analiza dzieła filmowego - najważniejsza i najczęściej wykorzystywana metoda w tym module. Pozwala na szczegółowe odczytanie dzieła filmowego.</p> <p>Wystawa - uwydatnia informacje dotyczące zagadnienia i atrakcyjnie go podaje. Pozwala uczniom zademonstrować własną pracę na forum szkoły.</p> <p>Wykład z materiałem filmowym - najczęściej stosowany przy wprowadzeniu zagadnienia językowego na filmowym przykładzie. Ułatwia</p>	<p>będą metody praktyczne.</p> <p>Przekład intersemiotyczny - wspiera ćwiczenia dotyczące przekładu literackiego na film. Uczniowie samodzielnie piszą scenariusz w oparciu o inną sztukę.</p> <p>Projekt-ma kluczową rolę przy uczeniu samodzielności i pozwala na pracę zespołową. Oprócz tego utrwała zdobyte wcześniej umiejętności. Uczniowie posługują się zdobytymi już wiedzą i umiejętnościami, aby przetrenować tworzenie dzieła filmowego lub animację wydarzenia filmowego.</p> <p>Praca na planie filmowym-bezpośrednio aktywizuje ucznia przy tworzeniu wypowiedzi filmowej, pozwala zrozumieć zasady przestrzenne i czasowe przy organizowaniu pracy na planie, uczy komunikacji z grupą. Bardzo ważne jest, aby uczeń mógł też samodzielnie przeżyć akt twórczy.</p> <p>Praca z kamerą- stawia</p>
--	---	--

<p>Drama- bardzo dobrze można odtworzyć relacje między bohaterami i pozwolić uczniom samodzielnie to odczytać.</p> <p>Dywan pomysłów- jest przydatny przy odczytaniu warstwy symbolicznej filmu, odczytania kontekstów, zrozumienia zamysłu artysty.</p> <p>Przekład intersemiotyczny- pomaga w przygotowaniu wypowiedzi pisemnej w oparciu o dzieło filmowe. Uczniowie poznają różnice dzieła filmowego z jego pierwowzorem literackim.</p> <p>Analiza dzieła filmowego- pozwala na szczegółowe odczytanie dzieła filmowego.</p>	<p>uczniowi zrozumienie zagadnienia i zanotowanie go w zeszycie. Ma charakter przeglądowy lub analityczny.</p> <p>Drama- potrzebna do przeanalizowania gry aktorskiej w filmie.</p> <p>Przekład intersemiotyczny- istotny do analizy ekranizacji i adaptacji filmowej. Można też ciekawie przećwiczyć z uczniami zasady odwołań do innych utworów: karykatura, groteska, parodia.</p>	<p>ucznia w bezpośrednim kontakcie z kamerą, pozwala poznać mu zasady działania urządzenia w praktyce, móc ustalić własne preferencje twórcze. Twórca uczy się obserwować świat i szukać w nim właściwych do zobrazowania elementów.</p> <p>Montaż filmowy- uczeń poznaje zasady komponowania wypowiedzi filmowej w formie montażu. Uczy się porządkować i estetycznie uwydatniać zarejestrowany wcześniej materiał filmowy. Używa dostępnych programów komputerowych do obróbki materiału filmowego.</p>
<p>Formy pracy:</p> <p>Dominującą jest forma zbiorowa, w przypadku pracy nad tekstem forma grupowa. Zakładana dyskusja czy mapa mentalna najlepiej i najbarwniej oddaje spostrzeżenia zbiorowości.</p> <p>Metody symulacyjne i dotyczące przekładu tekstu przynoszą korzyści w mniejszych grupach.</p>	<p>Formy pracy:</p> <p>Równomiernie istotna forma grupowa lub indywidualna. Uczniowie zapisują i porządkują informacje o filmie samodzielnie. Sami też dokonują niektórych analiz.</p> <p>Wszystkie formy ćwiczeniowe natomiast najlepiej sprawdzają się w grupie.</p>	<p>Formy pracy:</p> <p>Praca grupowa oraz indywidualna. Praca na planie filmowym wymaga dużych predyspozycji interpersonalnych i organizowania pracy w grupie. Natomiast poszczególne etapy pracy nad filmem: scenariusz, montaż, kadrowanie</p>

Ciekawą metodą jest debata, która z założenia dzieli nawet dużą społeczność na dwie opozycyjne grupy.		wymagają indywidualnego zaangażowania ucznia.
---	--	---

10.4 Praca z uczniem o specjalnych potrzebach edukacyjnych

Pracując w szkole integracyjnej, mam na względzie szczególne potrzeby uczniów niepełnosprawnych. Na zajęciach obowiązkowych obecny jest pedagog specjalny, który opiekuje się uczniem, pomaga mu przetworzyć materiał teoretyczny i ustala zasady pracy w grupie zadaniowej. Ponieważ zajęcia edukacji filmowej są zajęciami dodatkowymi, muszę samodzielnie modyfikować pracę ucznia niepełnosprawnego. Mogę jednak liczyć na pomoc pedagogów przy planowaniu pracy na planie filmowym oraz w trakcie zajęć w kinie.

Uczniowie niepełnosprawni ruchowo:

Pedagog dba o to, by uczeń miał możliwość bezpiecznego dojazdu do kina i mógł zająć wygodne miejsce w sali projekcyjnej. Na planie filmowym uczeń sam decyduje, z których czynności chce zrezygnować. Uczeń posiadający porażoną stronę ciała nie obsłuży kamery, ale może być aktorem lub scenarzystą na planie. W czasie lekcji teoretycznych będzie wymagał zapisania tekstu notatki lub scenariusza filmowego. Uczeń, który ma porażoną dolną stronę ciała z powodzeniem może być operatorem, a nawet może okazać się bardzo twórczy przy poruszaniu się z kamerą.

Uczeń niepełnosprawny umysłowo:

Pedagog pomaga przeczytać uczniowi napisy w filmie w kinie. Parafrazuje trudne dialogi. Skraca i streszcza film. W czasie lekcji teoretycznych uczeń o specjalnych potrzebach będzie zajmował się tylko dosłowną warstwą filmu ze wskazaniem na określone problemy. W przypadku analizy treści językowych uczeń będzie towarzyszył kolegom w ich aktywnej pracy nad filmem. W pracy warsztatowej na planie filmowym uczeń niepełnosprawny umysłowo z dużym zaangażowaniem przyjmie proste, ale ważne zadanie na planie. Może pomagać technicznie przy filmie: trzymać blender, przenosić statyw, czy nawet asystować operatorowi. Ważne, aby taki uczeń poczuł się potrzebny i zdobył sukces nawet na małej płaszczyźnie.

Uczeń z niepełnosprawnością słuchową:

Przygotowując lektury filmowe do kina, dbam, by zawierały one napisy, nawet w polskich dziełach. W czasie lekcji teoretycznych osoby niedosłyszące muszą mieć wyraźny kontakt wzrokowy z nauczycielem, aby widzieć jego artykulację. Trzeba również dbać o to, by nie prowadzić lekcji z tyłu klasy, gdy uczeń siedzi z przodu. Bardzo wartościowe są prezentacje i notatki pokazywane na tablicy. Materiały dodatkowe należy przygotowywać uczniowi estetyczną czcionką i w mniejszej ilości. Na planie filmowym uczeń potrzebuje, by w sytuacji zbiorowej, burzliwej pracy być pod opieką mniejszej grupy kolegów, którzy na bieżąco będą mu wyjaśniać zasady działania. Można opracować system znaków lub haseł, które pomogą uczniowi poruszać się po planie.

Uczeń z zaburzeniami emocjonalnymi.

Najważniejsze jest ustalić z pedagogiem listę lektur filmowych, które mogą być dla ucznia za trudne. Filmy, które posiadają określony ładunek emocjonalny mogą być dla niektórych uczniów (zespół Aspergera, schizofrenia) problematyczne. Wtedy przygotowuję lektury zastępcze o podobnej problematyce, gdzie temat zła, Holocaustu czy śmierci może być wprowadzony łagodniej i mniej obrazowo. W czasie lekcji teoretycznych uczniowie o podobnych problemach mają szczególnie udział w lekcji. Są wyjątkowo aktywni i często są liderami przy analizie problemu. Przy produkcji filmowej z powodzeniem można wykorzystywać ich propozycje artystyczne, gdyż są oryginalne i nieprzewidywalne.

Jeśli wśród tej grupy są uczniowie wycofani, stroniący od kontaktów z innymi, nie zmuszamy ich do pracy przed kamerą. Być może wśród nich znajdzie się ktoś wyjątkowo uzdolniony w dziedzinie scenariusza lub montażu, gdzie praca indywidualna ma ważne znaczenie. Istotne jest, aby pomimo tych ograniczeń, zapewnić uczniowi możliwość sukcesu.

10.5 Praca z uczniem zdolnym

Program zajęć dodatkowych edukacji filmowej w gimnazjum - *Świat w kadrze* wprowadza dodatkowe treści, uczy nowych kompetencji. Jest zgodny z podstawą programową języka polskiego, a jednocześnie daleko poza nią wykracza. Rozbudowany moduł „Tworzenie wypowiedzi filmowej” otwiera uczniom drogę do wielu aktywności twórczych. W pozostałych obszarach: „Czytanie dzieła filmowego - treści literackie i treści językowe filmu” zapraszam uczniów do samokształcenia, odważnego zabierania głosu w dyskusji czy wystąpienia publicznego.

Jest tu miejsce dla uczniów zdolnych, szukających inspiracji do twórczych poszukiwań, przyszłych animatorów kultury.

Czołowe miejsce zajmuje tu Dyskusyjny Klub Filmowy, który zrzesza młodych filmowców. Stają się liderami. Występują w kinie. Przygotowują prelekcje, rozmawiają z gośćmi, dokumentują i współorganizują wydarzenia filmowe, jak na przykład Międzyszkolny Maraton Filmowy. Biorą udział w konkursach filmowych. Pomagają organizować plan filmowy. Przychodzą z gotowymi pomysłami na filmy i często sami je realizują. Zgłaszają gotowość do pracy nad projektem edukacyjnym.

Uczniowie zdolni niejednokrotnie przejmują inicjatywę na lekcjach i inspirują klasę do wspólnych poszukiwań. Propagują wydarzenia filmowe w mieście i biorą w nich udział.

Program wyławia uczniów szczególnie utalentowanych i aktywnych twórczo. W kontakcie z nimi należy pozwolić im na dużą samodzielność, wspierając ich rozwój. Należy pomóc im zdobywać sukcesy w konkursach i zaplanować dalszą karierę w tym kierunku. To jest przecież jeden z pierwszych etapów kształtowania przyszłych twórców kina polskiego.

10.6 Wychowanie poprzez film

Należy traktować film jako narzędzie w kształtowaniu wrażliwego i odpowiedzialnego człowieka. Uczeń, realizując treści programowe, ma zmieniać się pod ich wpływem w dojrzałą jednostkę.

Kodeks moralny

Najlepiej podobno uczyć się na swoich błędach. Dlaczego jednak nie skorzystać z doświadczeń bohatera filmowego. Uczeń widzi bohatera w trudnej sytuacji życiowej, podejmującego decyzje. Często są one złe i prowadzą do bolesnych konsekwencji. Jeśli są dobre, bohater odnosi sukces. Uczeń ma polubić bohatera i nauczyć się oceniać jego zachowanie. To na pewno pozwala przenieść zdobyte przemyślenia do rzeczywistości i odnieść do swojego życia. Lektury filmowe w dużej mierze pokazują młodych bohaterów znajdujących się w podobnej sytuacji, co uczniowie. Uczeń może sięgnąć do przesłania filmu i ukształtować własne poglądy na wiele tematów. Istotna jest tu rola nauczyciela. Należy podążać za myśleniem ucznia i pilnować, by uczeń poprawnie zinterpretował przesłanie filmu.

Tożsamość narodowa i osobista

Poprzez wyselekcjonowanie materiału filmowego kieruję uwagę uczniów między innymi na ważne elementy historii i kultury kraju ojczystego, na zagadnienie wielokulturowości

i tolerancji, miejsce człowieka w rodzinie, godność osobistą człowieka chorego i niepełnosprawnego.

Treści takie wypływają jasno z literackiej warstwy filmu. Stanowią punkt wyjścia do rozmów na lekcjach wychowawczych. Świat ucznia należy uporządkować, zapewnić go o jego roli w świecie, w kraju, w rodzinie. Pokazać mu, że choroba czy trudna sytuacja materialna nie zawsze zamykają drogę do szczęśliwego życia. Uczeń ma poczuć się bezpiecznie we własnym ciele i przestrzeni, w której żyje.

Ranga kultury wysokiej

Wszechobecność kultury masowej, popularnej ogranicza potrzeby estetyczne młodych ludzi. Uczeń, który zna kino tylko od strony multipleksów, nie wie, że istnieje alternatywna sztuka. Spotkanie z ambitnym kinem i możliwość rozmawiania o nim ma rozbudzić w uczniu potrzeby artystyczne, ciekawość i ochotę do poszukiwania ulubionych dzieł filmowych. Poznając taką kulturę, uczeń rozwija się intelektualnie i emocjonalnie. Uczy się też kultury odbioru. Na zajęciach w kinie pokazuję uczniom, że przeżycie estetyczne filmu wymaga odpowiedniego skupienia widza. W czasie projekcji uczniowie nie jedzą i nie rozmawiają. Nie przeszkadzają innym i nie komentują głośno filmu. Po projekcji wprowadzam zasady kulturalnej dyskusji. Uczniowie szanują odmienne poglądy kolegów, stosują obiektywną krytykę i słuchają siebie nawzajem. Wynika z tego proste równanie: mądry widz - mądry rozmówca.

Tworzenie społeczności

Zajęcia w szkole i kinie, warsztaty praktyczne, a potem realizowanie projektów i animowanie wydarzeń filmowych zbliża do siebie uczniów. Chętnie wchodzi we wzajemne relacje, dzieli się obowiązkami. Biorąc udział w inicjatywach, wspólnie przeżywają sukces. Czasami stają w obliczu porażki i wtedy razem wyciągają wnioski z nieudanego projektu. Grupowa praca ma ich nauczyć zasad współpracy i wzajemnego szacunku. Udział w wydarzeniach filmowych jest propozycją spędzenia wolnego czasu, z daleka od telewizyjnych i internetowych rozrywek. Poprzez gromadzenie uczniów w szkole i namawianie ich do własnych działań chcę rozbudzić w nich pragnienie samorealizacji i komunikacji z drugim człowiekiem.

11. Opis zakładanych osiągnięć ucznia:

I Odbiór tekstów kultury:

Uczeń:

- odbiera komunikaty nadawane za pomocą środków audiowizualnych;
- rozpoznaje wypowiedzi o charakterze perswazyjnym i emocjonalnym;
- rozpoznaje intencje wypowiedzi w filmie, takie jak: aprobata, dezaprobata, negacja, prowokacja.
- dostrzega w wypowiedzi bohaterów ewentualne przejawy agresji i manipulacji;
- rozróżnia gatunki filmowe (w obrębie filmu fabularnego, dokumentalnego i animowanego);
- samodzielnie dociera do informacji o filmie, reżyserze;
- stosuje zasady korzystania z zasobów internetowych do właściwego odczytania dzieła filmowego;
- korzysta ze słowników i leksykonów filmowych, opracowań filmowych, czasopism o tematyce filmowej;

II Analiza i interpretacja tekstów kultury:

Uczeń:

- opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło;
- rozpoznaje problematykę utworu;
- porządkuje informacje dotyczące treści filmu;
- właściwie interpretuje tytuł filmu;
- dostrzega różne rodzaje narracji i plany kompozycyjne filmu;
- wymienia elementy świata przedstawionego w filmie;
- dokonuje analizy świata przedstawionego;
- nazywa sposoby charakteryzowania bohaterów przez artystę;
- dostrzega różnice między realistycznym a surrealistycznym obrazowaniem;
- dostrzega znaczenie poetyckiego i prozaicznego obrazowania;
- uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych;
- wyjaśnia funkcję tytułu i finałowej sceny filmu;

- znajduje w dziełach filmowych nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych;
- uwzględnia w interpretacji filmu potrzebne konteksty: biograficzny, historyczny, polityczny;
- rozumie rolę sztuki w życiu młodego człowieka;
- dostrzega i rozumie rolę artysty;
- dostrzega wpływ sytuacji politycznej kraju na życie młodego człowieka (ograniczenie możliwości rozwoju);
- rozumie, skąd bierze się potrzeba szukania odrębności i potrzeba buntu na zastaną rzeczywistość;
- dostrzega zjawisko przemocy w środowisku młodzieży;
- rozumie bariery w komunikacji bohaterów;
- potrafi dostrzec różnice kultur i tradycji warunkujące relacje międzyludzkie;
- rozumie potrzebę fascynacji drugim człowiekiem, mechanizmy uczuć;
- dostrzega problem wojny na świecie;
- rozważa kondycję dziecka w świecie zła;
- poznaje zagadnienie śmierci i cierpienia;
- dostrzega i poddaje refleksji wartości religijne;
- dokonuje oceny postępowania bohaterów;
- odnajduje moralne przesłanie filmu.

III Tworzenie wypowiedzi literackiej:

Uczeń:

- dokonuje charakterystyki bohatera filmowego;
- tworzy prelekcję do filmu lub prezentację na jego temat w postaci referatu, prezentacji multimedialnej;
- uczestniczy aktywnie w dyskusji nad problematyką filmu;
- uzasadnia własne zdanie dotyczące problematyki filmu;

IV Tworzenie wypowiedzi filmowej:

Uczeń:

- pisze scenariusz filmu;

- przygotowuje scenopis ;
- przygotowuje plan filmowy;
- organizuje przestrzeń planu filmowego;
- wykorzystuje przestrzeń zastaną;
- zmienia przestrzeń zastaną scenograficznie;
- tworzy inscenizację planu;
- przygotowuje aktora do wystąpienia przed kamerą;
- odgrywa krótką sekwencję aktorską przed kamerą;
- wykonuje podstawowe zdjęcia z uwzględnieniem planu filmowego i kąta ustawienia kamery;
- właściwie ocenia zastaną przestrzeń w kadrze;
- świadomie wykorzystuje przestrzeń w kadrze;
- wprowadza naturalne obrazowanie świata w wypowiedzi filmowej;
- urozmaica wypowiedź poprzez ukazanie ruchu kamery;
- świadomie i twórczo wykorzystuje oświetlenie przy plastycznym obrazowaniu kadru;
- rozróżnia światło zastane i sztuczne;
- współpracuje w ekipie filmowej;
- odpowiedzialnie realizuje powierzone mu zadania;
- skutecznie komunikuje się w grupie zadaniowej;
- fotografuje jednogminutową etiudę filmową;
- montuje jednogminutową etiudę filmową.

12. Propozycje kryteriów oceny i metod sprawdzania osiągnięć ucznia⁴:

Ocenianie pracy ucznia jest ważnym elementem motywującym, diagnostycznym i kształtującym osiągnięcia ucznia.

Uczeń otrzymuje oceną końcoworoczną z zajęć dodatkowych *Edukacja filmowa* wpisaną na świadectwie w rubryce: zajęcia dodatkowe.

W skład tej oceny wchodzi poszczególne cząstkowe oceny określające osiągnięcia uczniów w trakcie roku szkolnego.

Uczeń jest oceniany regularnie za zdobytą wiedzę i umiejętności, za aktywny udział podczas zajęć, za wkład twórczy w realizowane zadania.

12.1 Kryteria oceny osiągnięć ucznia

12.1.1 Klasa I Gimnazjum

Ocena dopuszczająca:

Uczeń

- odbiera komunikaty nadawane za pomocą środków audiowizualnych – rozróżnia informacje przekazane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie;
- wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje;
- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie;
- rozpoznaje różnice między fikcją a kłamstwem;
- samodzielnie dociera do informacji – w książkach;
- zna treść dzieł filmowych zaproponowanych przez nauczyciela;
- tworzy charakterystykę postaci filmowej.

Ocena dostateczna

Uczeń

- wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu;

⁴ (w oparciu o Rozporządzenie Ministra Edukacji Narodowej z dnia 30 kwietnia 2007 r. w sprawie warunków i sposobu oceniania, klasyfikowania i promowania uczniów i słuchaczy oraz przeprowadzania sprawdzianów i egzaminów w szkołach publicznych)

- rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym;
- rozpoznaje intencje wypowiedzi (aprobatę, dezaprobatę, negację, prowokację);
- samodzielnie dociera do informacji – w książkach, prasie;
- zna treść dzieł filmowych zaproponowanych przez nauczyciela;
- rozpoznaje problematykę utworu;
- rozpoznaje w utworze konteksty np.: historyczny, biograficzny;
- charakteryzuje postać mówiącą w utworze;
- rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową;
- dostrzega w utworze elementy muzyczne ;
- tworzy spójną charakterystykę postaci filmowej;
- dokonuje oceny dzieła filmowego;
- podejmuje próbę napisania scenariusza filmowego.

Ocena dobra

Uczeń

- dostrzega w wypowiedzi ewentualne przejawy agresji i manipulacji;
- samodzielnie dociera do informacji – w książkach, prasie, mediach elektronicznych;
- opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło;
- rozpoznaje i omawia problematykę utworu;
- rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz potrafi określić ich funkcje w utworze;
- uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny;
- ze zrozumieniem posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości pozytywnych i ich przeciwieństw oraz określa postawy z nimi związane, np. piękno – brzydota;
- charakteryzuje środki muzyczne w filmie;
- tworzy spójną charakterystykę postaci filmowej, scenariusz filmowy;
- uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie;
- stosuje zasady etykiety językowej – wie, w jaki sposób zwracać się do rozmówcy w dyskusji nad problemem, potrafi zasadnie formułować krytykę dzieła filmowego;
- zna i rozumie słownictwo z określonych kręgów tematycznych: historia filmu, kadr, obraz filmowy, scenariusz, plan filmowy.

Ocena bardzo dobra

Uczeń

- znajduje w filmach nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych;
- przedstawia propozycję odczytania dzieła filmowego i uzasadnia ją;
- ze zrozumieniem posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości pozytywnych i ich przeciwieństw oraz określa postawy z nimi związane, np. piękno – brzydota, a także rozpoznaje ich obecność w życiu oraz w filmie;
- omawia na podstawie poznanych dzieł filmowych podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne: miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara religijna, samotność, inność, poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość;
- tworzy spójną charakterystykę postaci filmowej, scenariusz filmowy, dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada;
- stosuje zasady organizacji tekstu zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójny pod względem logicznym i składniowym scenariusz filmowy;
- uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi;
- operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych: historia filmu, kadr, obraz filmowy, scenariusz, plan filmowy, produkcja filmowa.

Ocena celująca

- dostrzega i poddaje refleksji uniwersalne wartości artystyczne
- dostrzega zróżnicowanie postaw społecznych, obyczajowych, narodowych, religijnych, etycznych, kulturowych i w ich kontekście kształtuje swoją tożsamość
- tworzy wzorzec kulturalnego odbiorcy kultury
- posiada świadomość samokształcenia i samodoskonalenia poprzez czytanie prasy filmowej, oglądanie nadobowiązkowych dzieł filmowych
- czynnie uczestniczy w zajęciach Dyskusyjnego Klubu Filmowego
- bierze udział w inicjatywach i imprezach szkolnych wykorzystując wiedzę i umiejętności zdobyte na lekcji edukacji filmowej
- bierze udział w konkursach z zakresu filmoznawstwa i sztuki filmowej
- jest animatorem filmu w swojej klasie

12.1.2 Klasa II Gimnazjum

Ocena dopuszczająca

- odbiera komunikaty nadawane za pomocą środków audiowizualnych – rozróżnia informacje przekazane werbalnie oraz zawarte w dźwięku i obrazie
- wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje
- odróżnia informacje o faktach od opinii
- rozpoznaje różnice między fikcją a kłamstwem
- rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną
- rozumie pojęcie stylu
- zna treść dzieł filmowych zaproponowanych przez nauczyciela
- potrafi opowiedzieć fabułę w porządku chronologicznym
- charakteryzuje postać mówiącą w utworze
- przypisuje czytany utwór do właściwego rodzaju filmowego (film fabularny, dokumentalny, animowany)
- pisze sprawozdanie z obejrzanego filmu

Ocena dostateczna

- wyszukuje w wypowiedzi potrzebne informacje oraz wskazuje odpowiednie fragmenty dzieła filmowego
- rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną w filmie dokumentalnym
- rozróżnia gatunki publicystyczne prasowe (artykuł, wywiad, reportaż)
- stosuje zasady korzystania z zasobów bibliotecznych
- rozumie pojęcie stylu i konwencji filmowej
- zna treść dzieł filmowych zaproponowanych przez nauczyciela z zaznaczeniem potrzebnych kontekstów
- opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło
- rozpoznaje problematykę utworu
- wskazuje użyte w utworze środki stylistyczne: wielkość planu filmowego, kompozycję kadru, najprostsze zabiegi narracyjne
- rozpoznaje odmiany gatunkowe filmu fabularnego: komedia, dramat
- wskazuje elementy fabularne filmu: ekspozycja, punkt zwrotny, punkt kulminacyjny
- tworzy spójne sprawozdanie, recenzję z filmu

- uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie
- bierze udział w tworzeniu planu filmowego
- podejmuje próbę pracy przy realizacji filmu

Ocena dobra

- rozpoznaje i omawia problematykę utworu
- wskazuje funkcje użytych w utworze środków językowych: rodzaje planów filmowych, kompozycję kadru, ruch kamery, zabiegi narracyjne, środki muzyczne
- znajduje w filmach nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych; wskazuje przykłady mieszania gatunków
- przedstawia propozycję odczytania konkretnego dzieła filmowego i uzasadnia ją
- ze zrozumieniem posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości pozytywnych i ich przeciwieństw oraz określa postawy z nimi związane, np. tolerancja–nietolerancja, piękno–brzydota
- omawia na podstawie poznanych dzieł filmowych podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne np. miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara religijna, samotność, inność, poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość
- tworzy spójne sprawozdanie, recenzję z filmu, wywiad, dostosowuje odmianę i styl języka do gatunku, w którym się wypowiada
- stosuje zasady organizacji tekstu scenariusza filmowego zgodne z wymogami gatunku, tworząc spójną pod względem logicznym i składniowym wypowiedź
- dokonuje starannej redakcji prezentacji treści w postaci prelekcji, prezentacji multimedialnej
- uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi
- zna i rozumie słownictwo z określonych kręgów tematycznych: plan filmowy, produkcja filmowa, adaptacja filmowa, film fabularny, animacja, dokument

Ocena bardzo dobra

- uwzględnia w analizie specyfikę tekstów kultury przynależnych do sztuk audiowizualnych

- ze zrozumieniem posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości pozytywnych i ich przeciwieństw oraz określa postawy z nimi związane, np. tolerancja–nietolerancja, piękno–brzydota, a także rozpoznaje ich obecność w życiu oraz w filmie
- omawia na podstawie poznanych dzieł filmowych podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne np. miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara religijna, samotność, inność, poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość; dostrzega i poddaje refleksji uniwersalne wartości humanistyczne
- dostrzega zróżnicowanie postaw społecznych, obyczajowych, narodowych, religijnych, etycznych, kulturowych i w ich kontekście kształtuje swoją tożsamość
- przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, m.in. zna konsekwencje stosowania form charakterystycznych dla elektronicznych środków przekazywania informacji, takich jak: SMS, email, czat, blog (ma świadomość niebezpieczeństwa oszustwa i manipulacji powodowanych anonimowością uczestników komunikacji w sieci, łatwego obrażania obcych, ośmieszania i zawstydzania innych wskutek rozpowszechniania obrazów przedstawiających ich w sytuacjach kłopotliwych, zna skutki kłamstwa, manipulacji, ironii)
- świadomie, odpowiedzialnie, selektywnie korzysta (jako odbiorca i nadawca) z elektronicznych środków przekazywania informacji, w tym z Internetu
- operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych: plan filmowy, produkcja filmowa, adaptacja filmowa, film fabularny, animacja, dokument, realizm, symbol
- posiada świadomość samokształcenia i samodoskonalenia poprzez oglądanie nadobowiązkowych dzieł filmowych i czytanie literatury specjalistycznej
- uczestniczy w zajęciach Dyskusyjnego Klubu Filmowego

Ocena celująca

- dostrzega i poddaje refleksji uniwersalne wartości artystyczne
- posiada świadomość samokształcenia i samodoskonalenia poprzez oglądanie nadobowiązkowych dzieł filmowych i czytanie literatury specjalistycznej
- czynnie uczestniczy w zajęciach Dyskusyjnego Klubu Filmowego skupiając się na rozwijaniu własnych umiejętności literackich i filmowych
- bierze udział w inicjatywach i imprezach szkolnych wykorzystując wiedzę i umiejętności zdobyte na lekcji edukacji filmowej
- bierze udział w konkursach z zakresu filmu

- bierze udział w konkursach z zakresu dziedzin towarzyszących filmowi: literatura, teatr, dziennikarstwo itp.
- ma wpływ na kształtowanie właściwych postaw odbiorcy kultury wśród kolegów
- jest animatorem filmu w swojej klasie
- wyraża swą tożsamość narodową poprzez propagowanie filmu polskiego wśród rówieśników

12.1.3 Klasa III Gimnazjum

ocena dopuszczająca

- wyszukuje w wypowiedzi filmowej potrzebne informacje
- odróżnia informacje o faktach od opinii
- rozpoznaje różnice między fikcją a kłamstwem
- rozpoznaje wypowiedzi o charakterze emocjonalnym i perswazyjnym
- rozpoznaje problematykę utworu
- zna treść dzieł filmowych zaproponowanych przez nauczyciela
- przedstawia najistotniejsze treści wypowiedzi w takim porządku, w jakim występują one w filmie
- charakteryzuje postać mówiącą w filmie
- rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową
- wskazuje użyte w filmie środki stylistyczne z zakresu kompozycji kadru, muzyki
- bierze udział w realizowaniu wypowiedzi filmowej

ocena dostateczna

- wyszukuje w filmie potrzebne informacje oraz cytuje odpowiednie fragmenty tekstu
- porządkuje informacje w zależności od ich funkcji w przekazie
- dostrzega w wypowiedzi ewentualne przejawy agresji i manipulacji
- rozpoznaje wypowiedź argumentacyjną, wskazuje tezę, argumenty i wnioski
- korzysta z zasobów bibliotecznych, aby zdobyć informacje o filmie
- rozpoznaje użyte symbole w treści filmu
- dostrzega zróżnicowanie stylu najwybitniejszych twórców kina
- omawia problematykę utworu

- zna treść dzieł filmowych zaproponowanych przez nauczyciela i potrafi posłużyć się ich przykładem w wypowiedzi argumentacyjnej
- rozróżnia narrację pierwszoosobową i trzecioosobową oraz potrafi określić ich funkcje w utworze
- wskazuje funkcje użytych w utworze środków stylistycznych z zakresu ruchu kamery, plastyczności obrazu, warstwy muzycznej
- wskazuje elementy konstrukcyjne utworu (ekspozycja, punkt zwrotny, punkt kulminacyjny)
- rozpoznaje odmiany gatunkowe filmu fabularnego, animowanego, dokumentalnego
- tworzy plan filmowy
- uczestniczy w dyskusji
- rozumie istotę montażu w filmie

ocena dobra

- rozpoznaje cechy filmu polskiego i filmu europejskiego,
- rozpoznaje poszczególne nurty i gatunki filmowe (Polska Szkoła Filmowa, kino moralnego niepokoju, realizm włoski, ekspresjonizm niemiecki, kino duńskie, dokument kreacyjny, animacja 3D itp., fantasy)
- omawia funkcje elementów konstrukcyjnych utworu (ekspozycji, punktu zwrotnego, punktu kulminacyjnego)
- znajduje w filmach nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych; wskazuje przykłady mieszania gatunków
- uwzględnia w analizie specyfikę tekstów kultury przynależnych do filmu
- przedstawia propozycję odczytania konkretnego dzieła filmowego i uzasadnia ją
- uwzględnia w interpretacji potrzebne konteksty, np. biograficzny, historyczny
- ze zrozumieniem posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości pozytywnych i ich przeciwieństw oraz określa postawy z nimi związane, np. patriotyzm–nacjonalizm, tolerancja–nietolerancja, piękno–brzydota
- omawia na podstawie poznanych dzieł filmowych podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne np. miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara religijna, samotność, inność, poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość
- tworzy spójne wypowiedzi filmowe
- uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie

- przestrzega zasad etyki w prezentowanym stanowisku, starannie kreuje rzeczywistość filmową z poszanowaniem dla wartości moralnych odbiorców
- zna i rozumie słownictwo z określonych kręgów tematycznych: plan filmowy, produkcja filmowa, adaptacja filmowa, film fabularny, animacja, dokument, montaż

ocena bardzo dobra

- ze zrozumieniem posługuje się pojęciami dotyczącymi wartości pozytywnych i ich przeciwieństw oraz określa postawy z nimi związane, np. patriotyzm–nacjonalizm, tolerancja–nietolerancja, piękno–brzydota, a także rozpoznaje ich obecność w życiu oraz w filmie
- omawia na podstawie poznanych dzieł filmowych podstawowe, ponadczasowe zagadnienia egzystencjalne np. miłość, przyjaźń, śmierć, cierpienie, lęk, nadzieja, wiara religijna, samotność, inność, poczucie wspólnoty, solidarność, sprawiedliwość; dostrzega i poddaje refleksji uniwersalne wartości humanistyczne
- dostrzega zróżnicowanie postaw społecznych, obyczajowych, narodowych, religijnych, etycznych, kulturowych i w ich kontekście kształtuje swoją tożsamość
- uczestniczy w dyskusji, uzasadnia własne zdanie, przyjmuje poglądy innych lub polemizuje z nimi
- przestrzega zasad etyki mowy w różnych sytuacjach komunikacyjnych, m.in. zna konsekwencje stosowania form charakterystycznych dla elektronicznych środków przekazywania informacji
- stosuje zasady etykiety językowej – dostosowuje świadomie środki językowe w filmie do jego odbiorcy
- świadomie, odpowiedzialnie, selektywnie korzysta (jako odbiorca i nadawca) z elektronicznych środków przekazywania informacji, w tym z Internetu
- operuje słownictwem z określonych kręgów tematycznych: plan filmowy, produkcja filmowa, adaptacja filmowa, film fabularny, animacja, dokument, montaż
- posiada świadomość samokształcenia i samodoskonalenia poprzez oglądanie filmów nadobowiązkowych, wypowiedzi prasowych i telewizyjnych
- aktywnie uczestniczy w zajęciach Dyskusyjnego Klubu Filmowego

ocena celująca

- dostrzega i poddaje refleksji uniwersalne wartości artystyczne
- czynnie uczestniczy w zajęciach Dyskusyjnego Klubu Filmowego skupiając się na rozwijaniu własnych umiejętności literackich i filmowych
- bierze udział w inicjatywach i imprezach szkolnych wykorzystując wiedzę i umiejętności zdobyte na lekcji edukacji filmowej
- bierze udział w konkursach z zakresu filmu
- bierze udział w konkursach z zakresu dziedzin towarzyszących filmowi: teatr, dziennikarstwo, media itp.
- śledzi i komentuje aktualne wydarzenia kulturalne w kraju i zagranicą
- ma wpływ na kształtowanie właściwych postaw odbiorcy kultury wśród kolegów
- czynnie broni wartości kina polskiego
- wyraża swą tożsamość narodową poprzez propagowanie filmu polskiego wśród rówieśników w szkole i poza nią

12.2 Metody sprawdzania osiągnięć ucznia

Systematycznie ocenianie będą różne przejawy aktywności ucznia, np.:

- prace klasowe,
- odpowiedzi ustne,
- prace domowe,
- prace długoterminowe, np. projekty,
- testy,
- sprawdziany,
- projekty edukacyjne,
- praca twórcza na planie filmowym
- prace literackie: recenzja, scenariusz filmowy
- etiuda filmowa
- udział w konkursie klasowym, szkolnym, międzyszkolnym, przedstawieniu, akademii szkolnej,
- różnorodne działania twórcze, w których uczeń wykorzystuje swoje pasje i prezentuje uzdolnienia.

13. Propozycja sposobu realizowania treści, osiągania celów i sprawdzania osiągnięć w zestawieniu tabelarycznym.

Poniższa tabela zawiera szczegółowe propozycje realizowania treści programu. Może służyć nauczycielowi jako plan pracy. Ma ona ułatwić nauczycielowi modyfikować lekcje, dostosowywać je do potrzeb uczniów, kontrolować własną pracę.

Zaplanowane treści kształcenia są przedstawione zgodnie z zakładanymi modułami:

- Czytanie dzieła filmowego- treści literackie;
- Czytanie dzieła filmowego – treści językowe filmu;
- Tworzenie wypowiedzi filmowej.

Są one również rozpisane na trzy poziomy edukacyjne. Do każdej treści wynikającej z modułu zostały przyporządkowane zakładane osiągnięcia ucznia. Sposoby osiągania celów i sposoby sprawdzania wyników, zaproponowane w tabeli, mają pomóc przy doborze metod kształcenia i sprawdzania osiągnięć ucznia.

Zaplanowane treści kształcenia	Zakładane osiągnięcia ucznia	Sposoby osiągania celów	Sposoby sprawdzania osiągnięć
Klasa I			
Czytanie dzieła filmowego- treści literackie: Relacje między młodym a dorosłym			
Wpływ rodziców na decyzje w życiu bohatera. Portret nauczyciela- autorytetu.	<ul style="list-style-type: none"> • odbiera komunikaty nadawane za pomocą środków audiowizualnych • dokonuje analizy świata przedstawionego • dokonuje charakterystyki bohatera filmowego 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Dyskusja- omówienie warstwy literackiej filmu pod kątem indywidualnych spostrzeżeń ucznia.</p> <p>Mapa mentalna - służy uczniowi</p>	aktywny udział w dyskusji, prace domowe

		do ustalenia i uporządkowania problematyki filmu. Dzieli zagadnienia.	
Wpływ rówieśników na kształtowanie postaw.	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wypowiedzi o charakterze perswazyjnym i emocjonalnym uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych odnajduje moralne przesłanie filmu 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Drama- uczeń próbuje odtworzyć relacje między bohaterami i samodzielnie je odczytać.</p>	twórcza praca na lekcji
Miejsce szkoły w świecie bohaterów.	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje problematykę utworu porządkuje informacje dotyczące treści filmu dokonuje oceny postępowania bohaterów dokonuje charakterystyki bohatera filmowego 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Dyskusja - omówienie warstwy literackiej filmu pod kątem indywidualnych spostrzeżeń ucznia. Dokonuje oceny pozytywnej i negatywnej filmu.</p> <p>Mapa mentalna - służy uczniowi do ustalenia i uporządkowania problematyki filmu. Dzieli zagadnienia.</p> <p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p>	prace literackie aktywny udział w dyskusji
Bariery komunikacji między młodymi a dorosłymi.	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje intencje wypowiedzi w filmie, takie jak: aprobata, dezaprobata, negacja, prowokacja. uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych rozumie bariery w 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Dyskusja- uczeń poszukuje różnych odniesień i skojarzeń związanych z postawionym problemem.</p>	aktywny udział w dyskusji, prace domowe

	komunikacji bohaterów		
Czytanie dzieła filmowego - treści literackie: Fascynacje młodego człowieka i związane z tym postawy			
Kraj dzieciństwa, patriotyzm lokalny.	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło; • dokonuje analizy świata przedstawionego; • znajduje w dziełach filmowych nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Dywan pomysłów - uczeń odczytuje warstwę symboliczną filmu, odczytuje konteksty, ideę zamysłu artysty.</p> <p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p>	prace domowe twórcza praca na lekcji
Poczucie wspólnoty i szukanie akceptacji.	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie interpretuje tytuł filmu; • uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych; • dokonuje oceny postępowania bohaterów; • odnajduje moralne przesłanie filmu; • uczestniczy aktywnie w dyskusji nad problematyką filmu 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Dyskusja - uczeń jest gotowy wymienić poglądy na temat postępowania bohaterów.</p> <p>Drama - uczeń próbuje odtworzyć relacje między bohaterami i samodzielnie je odczytać.</p>	aktywny udział w dyskusji
Świat marzeń, tworzenie własnego miejsca.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy świata przedstawionego w filmie; • porządkuje informacje dotyczące treści filmu; • tworzy prelekcję do filmu lub prezentację na jego temat w postaci referatu, prezentacji multimedialnej 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Odgrywanie ról- uczeń charakteryzuje bohatera poprzez przyjrzenie się problemowi od środka. Wciela się w rolę postaci i przeżywa emocjonalnie dzieło.</p>	prace domowe twórcza praca na lekcji

Piękno przyrody, miejsce odosobnienia.	<ul style="list-style-type: none"> wymienia elementy świata przedstawionego w filmie; dokonuje analizy świata przedstawionego; znajduje w dziełach filmowych nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Przekład intersemiotyczny- uczeń przygotowuje wypowiedź pisemną w oparciu o dzieło filmowe. Uczeń poznaje różnice dzieła filmowego z jego pierwowzorem literackim.</p> <p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p>	prace domowe twórcza praca na lekcji
Poszukiwanie przyjaźni i namiętności, pierwszej miłości.	<ul style="list-style-type: none"> uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych; znajduje w dziełach filmowych nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych; rozumie potrzebę fascynacji drugim człowiekiem, mechanizmy uczuć dokonuje charakterystyki bohatera filmowego 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Odgrywanie ról - uczeń charakteryzuje bohatera poprzez przyjrzenie się problemowi od środka. Wciela się w rolę postaci i przeżywa emocjonalnie dzieło.</p>	prace literackie, twórcza praca na lekcji
Czytanie dzieła filmowego –treści językowe filmu			
Sylwetki twórców światowego kina.	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie dociera do informacji o filmie, reżyserze uwzględnia w interpretacji filmu potrzebne konteksty: biograficzny, historyczny 	<p>Prezentacja multimedialna - nauczyciel wprowadza, informacje o zagadnieniu filmowym. Pomaga przygotować notatkę z lekcji.</p> <p>Wykład z materiałem filmowym- nauczyciel</p>	praca klasowa, sprawdzian, test

		wprowadza zagadnienie na filmowym przykładzie.	
Sylwetki twórców polskiego kina.	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie dociera do informacji o filmie, reżyserze • uwzględnia w interpretacji filmu potrzebne konteksty: biograficzny, historyczny 	<p>Prezentacja multimedialna - nauczyciel wprowadza, informacje o zagadnieniu filmowym. Pomaga przygotować notatkę z lekcji.</p> <p>Wystawa- ekspozycja informacji dotyczących zagadnienia. Uczniom przedstawiają własną pracę na forum szkoły.</p>	praca klasowa, sprawdzian, test
Warstwa wizualna. Obrazowanie za pomocą kadru.	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słowników i leksykonów filmowych, opracowań filmowych, czasopism o tematyce filmowej 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Prezentacja multimedialna - nauczyciel wprowadza, informacje o zagadnieniu filmowym. Pomaga przygotować notatkę z lekcji.</p>	praca klasowa, sprawdzian, test
Rodzaje narracji i plany kompozycyjne filmu. Rola narracji w filmie.	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje dotyczące treści filmu; • dostrzega różne rodzaje narracji i plany kompozycyjne filmu 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p>	praca klasowa, sprawdzian, test
Fabula i elementy fabularne w filmie.	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje dotyczące treści filmu; • wymienia elementy świata przedstawionego w filmie 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło</p>	twórcza praca na lekcji. prace domowe

		filmowe.	
Rola dialogu w filmie.	<ul style="list-style-type: none"> • odbiera komunikaty nadawane za pomocą środków audiowizualnych; • rozpoznaje wypowiedzi o charakterze perswazyjnym i emocjonalnym; • rozpoznaje intencje wypowiedzi w filmie, takie jak: aprobata, dezaprobata, negacja, prowokacja. 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Analiza dzieła filmowego- uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p> <p>Wykład z materiałem filmowym - nauczyciel wprowadza zagadnienie na filmowym przykładzie.</p>	twórcza praca na lekcji
Kreacja aktorska w filmie- tworzenie portretu bohatera.	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych; • rozumie bariery w komunikacji bohaterów; • dokonuje oceny postępowania bohaterów 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Wystawa - ekspozycja informacji dotyczących zagadnienia. Uczniom przedstawiają własną pracę na forum szkoły.</p>	twórcza praca na lekcji
Bohater filmowy, sposoby charakteryzowania bohaterów.	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa sposoby charakteryzowania bohaterów przez artystę 	<p>Prezentacja multimedialna - nauczyciel wprowadza, informacje o zagadnieniu filmowym. Pomaga przygotować notatkę z lekcji.</p>	twórcza praca na lekcji
Rola muzyki w filmie. Muzyka w kadrze i poza kadrem.	<ul style="list-style-type: none"> • odbiera komunikaty nadawane za pomocą środków audiowizualnych; • opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło • znajduje w dziełach filmowych nawiązania do tradycyjnych wątków 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p>	twórcza praca na lekcji

	kulturowych <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega znaczenie poetyckiego i prozaicznego obrazowania 		
Tworzenie wypowiedzi filmowej			
Scenariusz filmowy. Kompozycja i zasady pisania scenariusza filmowego.	<ul style="list-style-type: none"> • pisze scenariusz filmu; • przygotowuje scenopis 	Przekład intersemiotyczny - uczeń ćwiczy przekład literacki na filmowy. Samodzielnie pisze scenariusz filmowy w oparciu o inną sztukę.	prace literackie
Techniki tworzenia postaci. Typy bohaterów	<ul style="list-style-type: none"> • uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych; • dokonuje charakterystyki bohatera filmowego; • pisze scenariusz filmu 	Przekład intersemiotyczny - uczeń pisze scenariusz filmowy, który jest bezpośrednim przełożeniem rzeczywistości na obraz.	prace literackie
Zarys fabularny, storyline, drabinka.	<ul style="list-style-type: none"> • wyjaśnia funkcję tytułu i finałowej sceny filmu; • pisze scenariusz filmu 	Przekład intersemiotyczny - uczeń pisze scenariusz filmowy, który jest bezpośrednim przełożeniem rzeczywistości na obraz.	prace literackie
Podstawy gry aktorskiej. Wyrażanie ekspresji słowem i gestem.	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wypowiedzi o charakterze perswazyjnym i emocjonalnym; • rozpoznaje intencje wypowiedzi w filmie, takie jak: aprobata, dezaprobata, negacja, prowokacja; • odgrywa krótką sekwencję aktorską przed kamerą 	Praca na planie filmowym - uczeń współtworzy plan filmowy w zespole, samodzielnie przeżywa akt twórczy.	praca twórcza na planie filmowym
Zasady organizacji produkcji	<ul style="list-style-type: none"> • przygotowuje plan filmowy; 	Praca na planie filmowym-	prace długoterminowe- projekty,

filmu.	<ul style="list-style-type: none"> • zachowuje przepisy bhp na planie filmowym; • dzieli się pracą z zespołem filmowym 	<p>uczeń współtworzy plan filmowy w zespole, rozumie zasady przestrzenne i czasowe przy organizowaniu pracy na planie, właściwie komunikuje się z grupą. Samodzielnie przeżywa akt twórczy.</p> <p>Projekt - samodzielna praca w zespole. Uczeń posługuje się zdobytymi już wiedzą i umiejętnościami, aby przetrenować tworzenie dzieła filmowego lub animację wydarzenia filmowego.</p>	praca twórcza na planie filmowym
Zasady organizacji przestrzeni kadru.	<ul style="list-style-type: none"> • pisze scenariusz filmu; • pisze scenopis; • planuje ustawienie kamery w ujęciu filmowym 	Praca z kamerą - uczeń jest w bezpośrednim kontakcie z kamerą, poznaje zasady działania urządzenia w praktyce, ustala własne preferencje twórcze.	praca twórcza na planie filmowym
Klasa II			
Czytanie dzieła filmowego- treści literackie: Relacje między młodym a dorosłym			
Wpływ kościoła i tradycji na osobowość młodego człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wypowiedzi o charakterze perswazyjnym i emocjonalnym; • opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło; • uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych; • potrafi dostrzec różnice kultur i tradycji warunkujące relacje międzyludzkie; 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Odgrywanie ról- uczeń charakteryzuje bohatera poprzez przyjrzenie się problemowi od środka. Wciela się w rolę postaci i przeżywa emocjonalnie dzieło.</p> <p>Przekład intersemiotyczny- uczeń przygotowuje wypowiedź</p>	twórcza praca na lekcji

	<ul style="list-style-type: none"> dostrzega i poddaje refleksji wartości religijne 	pisemną w oparciu o dzieło filmowe.	
Wpływ mody i konsumpcjonizmu na osobowość młodego człowieka.	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wypowiedzi o charakterze perswazyjnym i emocjonalnym; rozpoznaje intencje wypowiedzi w filmie, takie jak: aprobata, dezaprobata, negacja, prowokacja; uczestniczy aktywnie w dyskusji nad problematyką filmu 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Dyskusja- omówienie warstwy literackiej filmu pod kątem indywidualnych spostrzeżeń ucznia.</p> <p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p>	aktywny udział w dyskusji, prace domowe
Bariery komunikacji między młodymi a dorosłymi.	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje intencje wypowiedzi w filmie, takie jak: aprobata, dezaprobata, negacja, prowokacja; uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych; rozumie bariery w komunikacji bohaterów 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Drama- uczeń próbuje odtworzyć relacje między bohaterami i samodzielnie je odczytać.</p>	prace literackie, twórcza praca na lekcji
Czytanie dzieła filmowego- treści literackie: Fascynacje młodego człowieka i związane z tym postawy			
Miejsce sztuki w życiu młodzieży.	<ul style="list-style-type: none"> opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło; wymienia elementy świata przedstawionego w filmie; rozumie rolę sztuki w życiu młodego człowieka; dostrzega i rozumie rolę artysty 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Mapa mentalna - służy uczniowi do ustalenia i uporządkowania problematyki filmu. Dzieli zagadnienia.</p>	prace literackie, twórcza praca na lekcji

<p>Poczucie wspólnoty i szukanie akceptacji.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje problematykę utworu • dokonuje analizy świata przedstawionego; • rozumie, skąd bierze się potrzeba szukania odrębności i potrzeba buntu na zastaną rzeczywistość; • rozumie bariery w komunikacji bohaterów; • uzasadnia własne zdanie dotyczące problematyki filmu 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Dyskusja- omówienie warstwy literackiej filmu pod kątem indywidualnych spostrzeżeń ucznia.</p> <p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p>	<p>prace literackie, aktywny udział w dyskusji</p>
<p>Fascynacja konsumpcyjnym stylem życia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje intencje wypowiedzi w filmie, takie jak: aprobata, dezaprobata, negacja, prowokacja; • uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych; • uczestniczy aktywnie w dyskusji nad problematyką filmu 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Dyskusja - omówienie warstwy literackiej filmu pod kątem indywidualnych spostrzeżeń ucznia.</p>	<p>aktywny udział w dyskusji</p>
<p>Poszukiwanie przyjaźni i namiętności, pierwszej miłości.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wypowiedzi o charakterze perswazyjnym i emocjonalnym; • opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło; • uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych; • rozumie potrzebę fascynacji drugim człowiekiem, mechanizmy uczuć 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Drama- uczeń próbuje odtworzyć relacje między bohaterami i samodzielnie je odczytać.</p> <p>Analiza dzieła filmowego- uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p>	<p>twórcza praca na lekcji</p>

Czytanie dzieła filmowego- treści literackie: Obawy młodego człowieka i związane z tym postawy			
Nieznajomość innych kultur, tradycji w kształtowaniu relacji międzyludzkich.	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje problematykę utworu porządkuje informacje dotyczące treści filmu; wymienia elementy świata przedstawionego w filmie; uwzględnia w interpretacji filmu potrzebne konteksty: biograficzny, historyczny, polityczny 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Mapa mentalna - służy uczniowi do ustalenia i uporządkowania problematyki filmu. Dzieli zagadnienia.</p>	twórcza praca na lekcji, prace domowe
Obrona lub odrzucenie wartości religijnych.	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy świata przedstawionego; nazywa sposoby charakteryzowania bohaterów przez artystę; znajduje w dziełach filmowych nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych; dostrzega i poddaje refleksji wartości religijne 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Debata- uczeń ćwiczy konfrontację w problematycznej dyskusji.</p> <p>Odgrywanie ról - uczeń charakteryzuje bohatera poprzez przyjrzenie się problemowi od środka. Wciela się w rolę postaci i przeżywa emocjonalnie dzieło</p>	twórcza praca na lekcji
Choroba i kalectwo jako przeszkoda w komunikacji.	<ul style="list-style-type: none"> właściwie interpretuje tytuł filmu; wymienia elementy świata przedstawionego w filmie; rozumie bariery w komunikacji bohaterów; dokonuje oceny postępowania bohaterów; 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Odgrywanie ról- uczeń charakteryzuje bohatera poprzez przyjrzenie się problemowi od środka. Wciela się w rolę postaci i przeżywa emocjonalnie dzieło</p>	prace literackie twórcza praca na lekcji

	<ul style="list-style-type: none"> • odnajduje moralne przesłanie filmu 		
Śmierć jako zjawisko tabu.	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje problematykę utworu • znajduje w dziełach filmowych nawiązania do tradycyjnych wątków literackich i kulturowych; • poznaje zagadnienie śmierci i cierpienia; • tworzy prelekcję do filmu lub prezentację na jego temat w postaci referatu, prezentacji multimedialnej 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Drama- uczeń próbuje odtworzyć relacje między bohaterami i samodzielnie je odczytać.</p> <p>Analiza dzieła filmowego- uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p>	twórcza praca na lekcji, prace domowe
Obowiązek zemsty a sztuka przebaczenia.	<ul style="list-style-type: none"> • właściwie interpretuje tytuł filmu; • dokonuje analizy świata przedstawionego; • nazywa sposoby charakteryzowania bohaterów przez artystę 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Przekład intersemiotyczny- uczeń przygotowuje wypowiedź pisemną w oparciu o dzieło filmowe.</p>	twórcza praca na lekcji
Czytanie dzieła filmowego –treści językowe filmu			
Wyznaczniki gatunkowe filmu fabularnego.	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia gatunki filmowe (w obrębie filmu fabularnego, dokumentalnego i animowanego); • wykorzystuje pojęcia niezbędne przy analizie dzieła filmowego z zakresu 	<p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p> <p>Prezentacja multimedialna- nauczyciel wprowadza, informacje o zagadnieniu filmowym. Pomaga przygotować</p>	praca klasowa, sprawdzian, test

	<p>kompozycji, planu filmowego, ruchu kamery, muzyki, scenografii, montażu;</p> <ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie dociera do informacji o filmie, reżyserze 	notatkę z lekcji.	
Wyznaczniki gatunkowe filmu dokumentalnego i filmu fabularnego.	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia gatunki filmowe (w obrębie filmu fabularnego, dokumentalnego i animowanego), • wykorzystuje pojęcia niezbędne przy analizie dzieła filmowego z zakresu kompozycji, planu filmowego, ruchu kamery, muzyki, scenografii, montażu; • stosuje zasady korzystania z zasobów internetowych do właściwego odczytania dzieła filmowego 	<p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p> <p>Prezentacja multimedialna - nauczyciel wprowadza, informacje o zagadnieniu filmowym. Pomaga przygotować notatkę z lekcji.</p>	praca klasowa, sprawdzian, test
Wyznaczniki gatunkowe filmu animowanego.	<ul style="list-style-type: none"> • rozróżnia gatunki filmowe (w obrębie filmu fabularnego, dokumentalnego i animowanego); • wykorzystuje pojęcia niezbędne przy analizie dzieła filmowego z zakresu kompozycji, planu filmowego, ruchu kamery, muzyki, scenografii, montażu; 	<p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe.</p> <p>Prezentacja multimedialna - nauczyciel wprowadza, informacje o zagadnieniu filmowym. Pomaga przygotować notatkę z lekcji.</p>	praca klasowa, sprawdzian, test

	<ul style="list-style-type: none"> korzysta ze słowników i leksykonów filmowych, opracowań filmowych, czasopism o tematyce filmowej 		
Adaptacja filmowa jako interpretacja dzieła literackiego.	<ul style="list-style-type: none"> samodzielnie dociera do informacji o filmie, reżyserze, stosuje zasady korzystania z zasobów internetowych do właściwego odczytania dzieła filmowego 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Przekład intersemiotyczny - ćwiczenie do analizy ekranizacji i adaptacji filmowej.</p>	prace literackie
Realistyczne i nierealistyczne sposoby obrazowania świata przedstawionego.	<ul style="list-style-type: none"> stosuje zasady korzystania z zasobów internetowych do właściwego odczytania dzieła filmowego 	<p>Projekcja filmowa - jest materiałem ćwiczeniowym, który zostaje poddawany analizie.</p> <p>Wykład z materiałem filmowym- nauczyciel wprowadza zagadnienie na filmowym przykładzie.</p>	twórcza praca na lekcji
Rola i sposoby budowania scenografii w filmie. Poetyckość i plastyczność obrazowania.	<ul style="list-style-type: none"> dokonyje analizy świata przedstawionego; świadomie wykorzystuje rekwizyt na planie 	<p>Wykład z materiałem filmowym - nauczyciel wprowadza zagadnienie na filmowym przykładzie.</p> <p>Wystawa - ekspozycja informacji dotyczących zagadnienia. Uczniowie przedstawiają własną instalację scenograficzną.</p>	twórcza praca na lekcji
Tworzenie wypowiedzi filmowej			
Podstawy sztuki operatorskiej.	<ul style="list-style-type: none"> dokonyje analizy świata przedstawionego; przygotowuje plan filmowy; 	Praca na planie filmowym - uczeń współtworzy plan filmowy w zespole, samodzielnie przeżywa	praca twórcza na planie filmowym

	<ul style="list-style-type: none"> wykonuje podstawowe zdjęcia z uwzględnieniem planu filmowego i kąta ustawienia kamery 	<p>akt twórczy.</p> <p>Przekład intersemiotyczny - Uczeń przekłada scenariusz na obraz filmowy.</p> <p>Praca z kamerą- uczeń jest w bezpośrednim kontakcie z kamerą, poznaje zasady działania urządzenia w praktyce, ustala własne preferencje twórcze.</p>	
Obsługa kamer i aparatów fotograficznych.	<ul style="list-style-type: none"> fotografuje jednonominutową etiudę filmową 	<p>Praca na planie filmowym - uczeń współtworzy plan filmowy w zespole, samodzielnie przeżywa akt twórczy.</p> <p>Projekt-samodzielna praca w zespole. Uczeń posługuje się zdobytymi już wiedzą i umiejętnościami, aby przetrenować tworzenie dzieła filmowego lub animację wydarzenia filmowego.</p> <p>Praca z kamerą- uczeń jest w bezpośrednim kontakcie z kamerą, poznaje zasady działania urządzenia w praktyce, ustala własne preferencje twórcze.</p>	prace długoterminowe - projekty, praca twórcza na planie filmowym, etiuda filmowa
Wykorzystanie podstawowych zdjęć z uwzględnieniem planu filmowego i kąta ustawienia kamery.	<ul style="list-style-type: none"> dokonuje analizy świata przedstawionego; dostrzega różnice między realistycznym a surrealistycznym obrazowaniem; dostrzega znaczenie 	<p>Praca na planie filmowym - uczeń współtworzy plan filmowy w zespole, samodzielnie przeżywa akt twórczy.</p> <p>Przekład intersemiotyczny - Uczeń przekłada scenariusz na obraz filmowy.</p>	praca twórcza na planie filmowym, etiuda filmowa

	poetyckiego i prozaicznego obrazowania; fotografuje jednonminutową etiudę filmową	Praca z kamerą - uczeń jest w bezpośrednim kontakcie z kamerą, poznaje zasady działania urządzenia w praktyce, ustala własne preferencje twórcze.	
Kostium i charakteryzacja aktora na planie.	<ul style="list-style-type: none"> • nazywa sposoby charakteryzowania bohaterów przez artystę; • dokonuje charakterystyki bohatera filmowego; • przygotowuje aktora do wystąpienia przed kamerą 	Praca na planie filmowym - uczeń rozumie zasady przestrzenne i czasowe przy organizowaniu pracy na planie, właściwie komunikuje się z grupą. Samodzielnie przeżywa akt twórczy.	praca twórcza na planie filmowym
Zasady organizacji przestrzeni kadru.	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega różnice między realistycznym a surrealistycznym obrazowaniem; • rozumie i właściwie ocenia zastaną przestrzeń w kadrze; • świadomie wykorzystuje przestrzeń w kadrze 	<p>Praca na planie filmowym - uczeń współtworzy plan filmowy w zespole, samodzielnie przeżywa akt twórczy.</p> <p>Praca z kamerą - uczeń jest w bezpośrednim kontakcie z kamerą, poznaje zasady działania urządzenia w praktyce, ustala własne preferencje twórcze.</p>	praca twórcza na planie filmowym
Zasady scenograficzne.	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy świata przedstawionego; • potrafi wykorzystać przestrzeń zastaną; • potrafi zmienić przestrzeń zastaną w sztuczny plan filmowy 	<p>Praca na planie filmowym - uczeń współtworzy plan filmowy w zespole, samodzielnie przeżywa akt twórczy.</p> <p>Projekt-samodzielna praca w zespole. Uczeń posługuje się zdobytymi już wiedzą i umiejętnościami, aby przetrenować tworzenie dzieła filmowego lub animację</p>	prace długoterminowe- projekty, praca twórcza na planie filmowym

		wydarzenia filmowego.	
Klasa III			
Czytanie dzieła filmowego- treści literackie: Relacje między młodym a dorosłym			
Wpływ polityki i zjawisko propagandy w kształtowaniu postaw.	<ul style="list-style-type: none"> rozpoznaje wypowiedzi o charakterze perswazyjnym i emocjonalnym; rozpoznaje intencje wypowiedzi w filmie, takie jak: aprobata, dezaprobata, negacja, prowokacja; uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych uwzględnia w interpretacji filmu potrzebne konteksty: historyczny, polityczny; dostrzega wpływ sytuacji politycznej kraju na życie młodego człowieka (ograniczenie możliwości rozwoju) 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Mapa mentalna - służy uczniowi do ustalenia i uporządkowania problematyki filmu. Dzieli zagadnienia.</p> <p>Dywan pomysłów - uczeń odczytuje warstwę symboliczną filmu, odczytuje konteksty, ideę zamysłu artysty.</p> <p>Analiza dzieła filmowego - Pozwala na szczegółowe odczytanie dzieła filmowego.</p>	prace literackie, twórcza praca na lekcji
Bariery komunikacji między młodymi a dorosłymi.	<ul style="list-style-type: none"> opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło; porządkuje informacje dotyczące treści filmu; właściwie interpretuje tytuł filmu nazywa sposoby; charakteryzowania bohaterów przez artystę 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Drama- uczeń próbuje odtworzyć relacje między bohaterami i samodzielnie je odczytać.</p>	twórcza praca na lekcji
Czytanie dzieła filmowego- treści literackie: Fascynacje młodego człowieka i związane z tym postawy			

<p>O przynależności do grupy i fascynacji subkulturą.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje wypowiedzi o charakterze perswazyjnym i emocjonalnym; • dostrzega w wypowiedzi bohaterów ewentualne przejawy agresji i manipulacji; • rozumie, skąd bierze się potrzeba szukania odrębności i potrzeba buntu na zastaną rzeczywistość 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Odgrywanie ról- uczeń charakteryzuje bohatera poprzez przyjrzenie się problemowi od środka. Wciela się w rolę postaci i przeżywa emocjonalnie dzieło.</p>	<p>twórcza praca na lekcji</p>
<p>Fascynacja światem przestępczym a poglądy pacyfisty.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega w wypowiedzi bohaterów ewentualne przejawy agresji i manipulacji; • opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło; • nazywa sposoby charakteryzowania bohaterów przez artystę; • uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych; • dostrzega zjawisko przemocy w środowisku młodzieży 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Dyskusja- omówienie warstwy literackiej filmu pod kątem indywidualnych spostrzeżeń ucznia. Uczeń próbuje odtworzyć relacje między bohaterami i samodzielnie je odczytać. Dokonuje oceny pozytywnej i negatywnej filmu.</p>	<p>prace literackie, aktywny udział w dyskusji</p>
<p>Obrona ideałów patriotycznych wobec przejawów totalitaryzmu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • samodzielnie dociera do informacji o filmie, reżyserze; • rozpoznaje problematykę utworu; • uwzględnia w interpretacji filmu potrzebne konteksty: 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Przekład intersemiotyczny - uczeń przygotowuje wypowiedź pisemną w oparciu o dzieło filmowe.</p>	<p>twórcza praca na lekcji, prace domowe</p>

	<p>historyczny, polityczny;</p> <ul style="list-style-type: none"> • dostrzega wpływ sytuacji politycznej kraju na życie młodego człowieka (ograniczenie możliwości rozwoju) 		
Czytanie dzieła filmowego- treści literackie: Obawy młodego człowieka i związane z tym postawy			
<p>Bunt podejmowany przez bohaterów i próba obrony własnych ideałów w obliczu barier politycznych lub społecznych.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • stosuje zasady korzystania z zasobów internetowych do właściwego odczytania dzieła filmowego; • nazywa sposoby charakteryzowania bohaterów przez artystę; • rozumie, skąd bierze się potrzeba szukania odrębności i potrzeba buntu na zastaną rzeczywistość 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Odgrywanie ról- uczeń charakteryzuje bohatera poprzez przyjrzenie się problemowi od środka. Wciela się w rolę postaci i przeżywa emocjonalnie dzieło.</p>	<p>prace literackie twórcza praca na lekcji</p>
<p>Wojny i związane z nią emocje pogardy, strachu, rozczarowania, osaczenia.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje dotyczące treści filmu; • wymienia elementy świata przedstawionego w filmie; • uwzględnia w interpretacji filmu potrzebne konteksty: historyczny, polityczny; • dostrzega wpływ sytuacji politycznej kraju na życie młodego człowieka (ograniczenie możliwości rozwoju); • dostrzega problem wojny na 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Mapa mentalna - służy uczniowi do ustalenia i uporządkowania problematyki filmu. Dzieli zagadnienia.</p> <p>Odgrywanie ról - uczeń charakteryzuje bohatera poprzez przyjrzenie się problemowi od środka. Wciela się w rolę postaci i przeżywa emocjonalnie dzieło.</p>	<p>twórcza praca na lekcji</p>

	<p>świecie;</p> <ul style="list-style-type: none"> • rozważa kondycję dziecka w świecie zła 		
Problem przynależności do grupy przestępczej.	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje problematykę utworu; • dokonuje analizy świata przedstawionego; • uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych; • rozumie, skąd bierze się potrzeba szukania odrębności i potrzeba buntu na zastaną rzeczywistość; • dostrzega zjawisko przemocy w środowisku młodzieży 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Dyskusja- omówienie warstwy literackiej filmu pod kątem indywidualnych spostrzeżeń ucznia. Uczeń próbuje odtworzyć relacje między bohaterami i samodzielnie je odczytać. Dokonuje oceny pozytywnej i negatywnej filmu.</p>	aktywny udział w dyskusji
Problem uzależnienia i bezsilna walka z nałogiem.	<ul style="list-style-type: none"> • rozpoznaje problematykę utworu; • właściwie interpretuje tytuł filmu; • dokonuje analizy świata przedstawionego; • uzasadnia wybory i postawy bohaterów filmowych; • uczestniczy aktywnie w dyskusji nad problematyką filmu 	<p>Projekcja filmowa - jest podstawowym źródłem pracy nad filmem.</p> <p>Dyskusja- omówienie warstwy literackiej filmu pod kątem indywidualnych spostrzeżeń ucznia. Uczeń próbuje odtworzyć relacje między bohaterami i samodzielnie je odczytać. Dokonuje oceny pozytywnej i negatywnej filmu.</p>	aktywny udział w dyskusji
Czytanie dzieła filmowego –treści językowe filmu			
Warstwa wizualna. Obrazowanie za pomocą kadru.	<ul style="list-style-type: none"> • korzysta ze słowników i leksykonów filmowych, opracowań filmowych, 	<p>Analiza dzieła filmowego - Pozwala na szczegółowe odczytanie dzieła filmowego.</p> <p>Prezentacja multimedialna -</p>	praca klasowa, sprawdzian, test

	<p>czasopism o tematyce filmowej;</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy świata przedstawionego; • dostrzega różne rodzaje narracji i plany kompozycyjne filmu 	<p>nauczyciel wprowadza, informacje o zagadnieniu filmowym. Pomaga przygotować notatkę z lekcji.</p>	
<p>Realistyczne i nierealistyczne sposoby obrazowania świata przedstawionego.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega różnice między realistycznym a surrealistycznym obrazowaniem; • dostrzega znaczenie poetyckiego i prozaicznego obrazowania 	<p>Analiza dzieła filmowego - Pozwala na szczegółowe odczytanie dzieła filmowego. Wystawa- ekspozycja informacji dotyczących zagadnienia. Uczniom przedstawiają własną pracę na forum szkoły.</p>	<p>praca klasowa, sprawdzian, test</p>
<p>Montaż i jego wpływ na film. Rodzaje montażu.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • porządkuje informacje dotyczące treści filmu; • rozpoznaje rodzaj montażu i rozumie jego wpływ na kompozycję i narrację filmu; 	<p>Wykład z materiałem filmowym - nauczyciel wprowadza zagadnienie na filmowym przykładzie.</p>	<p>praca klasowa, sprawdzian, test</p>
<p>Rola muzyki w filmie. Muzyka w kadrze i poza kadrem.</p>	<ul style="list-style-type: none"> • opisuje odczucia, które budzi w nim dzieło; • dostrzega znaczenie poetyckiego i prozaicznego obrazowania; • znajduje w dziełach filmowych nawiązania do tradycyjnych wątków kulturowych 	<p>Analiza dzieła filmowego - uczeń szczegółowo odczytuje dzieło filmowe. Prezentacja multimedialna - nauczyciel wprowadza, informacje o zagadnieniu filmowym. Pomaga przygotować notatkę z lekcji.</p>	<p>praca klasowa, sprawdzian, test</p>
Tworzenie wypowiedzi filmowej			
<p>Wykorzystanie podstawowych</p>	<ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy świata 	<p>Praca z kamerą- uczeń jest w</p>	<p>praca twórcza na planie</p>

zdjęć z uwzględnieniem planu filmowego i kąta ustawienia kamery.	<p>przedstawionego;</p> <ul style="list-style-type: none"> wykonuje podstawowe zdjęcia z uwzględnieniem planu filmowego i kąta ustawienia kamery 	bezpośrednim kontakcie z kamerą, poznaje zasady działania urządzenia w praktyce, ustala własne preferencje twórcze.	filmowym
Zasady praca z kamerą na statywie.	<ul style="list-style-type: none"> odgrywa krótką sekwencję aktorską przed kamerą; fotografuje jednogminutową etiudę filmową 	Przekład intersemiotyczny - Uczeń przekłada scenariusz na obraz filmowy	etiuda filmowa
Wykorzystanie kamery w ruchu. Kamera w ruchu. Jazdy. Panorama. Travelling. Obrót.	<ul style="list-style-type: none"> fotografuje jednogminutową etiudę filmową; urozmaica wypowiedź poprzez ukazanie ruchu kamery 	Praca z kamerą - uczeń jest w bezpośrednim kontakcie z kamerą, poznaje zasady działania urządzenia w praktyce, ustala własne preferencje twórcze.	praca twórcza na planie filmowym, etiuda filmowa
Zasady użycia kamery z ręki.	<ul style="list-style-type: none"> wprowadza naturalne obrazowanie świata w wypowiedzi filmowej 	Praca z kamerą - uczeń jest w bezpośrednim kontakcie z kamerą, poznaje zasady działania urządzenia w praktyce, ustala własne preferencje twórcze.	praca twórcza na planie filmowym
Kostium i charakteryzacja aktora na planie.	<ul style="list-style-type: none"> dokonyje charakterystyki bohatera filmowego; dokonyje analizy świata przedstawionego; przygotowuje aktora do wystąpienia przed kamerą 	Projekt - samodzielna praca w zespole. Uczeń posługuje się zdobytymi już wiedzą i umiejętnościami, aby przetestować tworzenie dzieła filmowego.	prace długoterminowe - projekty
Plan filmowy. Organizacja planu filmowego.	<ul style="list-style-type: none"> organizuje przestrzeń planu filmowego twórczo współpracuje w 	Projekt - samodzielna praca w zespole. Uczeń posługuje się zdobytymi już wiedzą i umiejętnościami, aby	prace długoterminowe - projekty, praca twórcza na planie filmowym

	<p>ekipie filmowej</p> <ul style="list-style-type: none"> • odpowiedzialnie realizuje powierzone mu zadania 	<p>przetrenować tworzenie dzieła filmowego lub animację wydarzenia filmowego.</p> <p>Praca na planie filmowym - uczeń współtworzy plan filmowy w zespole, rozumie zasady przestrzenne i czasowe przy organizowaniu pracy na planie, właściwie komunikuje się z grupą. Samodzielnie przeżywa akt twórczy.</p>	
Zasady oświetlania planu filmowego.	<ul style="list-style-type: none"> • świadomie i twórczo wykorzystuje oświetlenie przy plastycznym obrazowaniu kadru; • rozróżnia światło zastane i sztuczne 	<p>Praca na planie filmowym- uczeń współtworzy plan filmowy w zespole, rozumie zasady przestrzenne i czasowe przy organizowaniu pracy na planie, właściwie komunikuje się z grupą. Samodzielnie przeżywa akt twórczy.</p> <p>Praca z kamerą - uczeń jest w bezpośrednim kontakcie z kamerą, poznaje zasady działania urządzenia w praktyce, ustala własne preferencje twórcze.</p>	praca twórcza na planie filmowym
Zasady organizacji produkcji filmu.	<ul style="list-style-type: none"> • twórczo współpracuje w ekipie filmowej; • odpowiedzialnie realizuje powierzone mu zadania; • skutecznie komunikuje się w grupie zadaniowej 	<p>Projekt - samodzielna praca w zespole. Uczeń posługuje się zdobytymi już wiedzą i umiejętnościami, aby przetrenować tworzenie dzieła filmowego lub animację wydarzenia filmowego.</p>	prace długoterminowe- projekty
Zasady organizacji przestrzeni	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy świata 	Przekład intersemiotyczny-	praca twórcza na planie

kadru.	<p>przedstawionego w filmie</p> <ul style="list-style-type: none"> • dokonuje analizy świata przedstawionego; • wykonuje podstawowe zdjęcia z uwzględnieniem planu filmowego i kąta ustawienia kamery 	<p>Uczeń przekłada scenariusz na obraz filmowy. Praca z kamerą - uczeń jest w bezpośrednim kontakcie z kamerą, poznaje zasady działania urządzenia w praktyce, ustala własne preferencje twórcze.</p>	filmowym
Zasady scenograficzne.	<ul style="list-style-type: none"> • wymienia elementy świata przedstawionego w filmie; • dokonuje analizy świata przedstawionego; • tworzy inscenizację planu 	<p>Przekład intersemiotyczny - Uczeń przekłada scenariusz na obraz filmowy. Praca na planie filmowym- uczeń współtworzy plan filmowy w zespole, rozumie zasady przestrzenne i czasowe przy organizowaniu pracy na planie, właściwie komunikuje się z grupą. Samodzielnie przeżywa akt twórczy.</p>	praca twórcza na planie filmowym
Plan zastany i plan przystosowany do produkcji filmu.	<ul style="list-style-type: none"> • wykorzystuje przestrzeń zastaną; • zmienia przestrzeń zastaną scenograficznie 	<p>Praca na planie filmowym - uczeń współtworzy plan filmowy w zespole, rozumie zasady przestrzenne i czasowe przy organizowaniu pracy na planie, właściwie komunikuje się z grupą. Samodzielnie przeżywa akt twórczy.</p>	praca twórcza na planie filmowym
Podstawowe zasady montażu materiału filmowego.	<ul style="list-style-type: none"> • dostrzega różne rodzaje narracji i plany kompozycyjne filmu; • montuje jednogminutową etiudę filmową 	<p>Montaż filmowy - uczeń komponuje wypowiedź filmową w formie montażu. Uczy się porządkować i estetycznie uwydatniać zarejestrowany wcześniej materiał filmowy.</p>	etiuda filmowa

		Używa dostępnych programów komputerowych do obróbki materiału filmowego.	
Obsługa dostępnych programów montażowych.	<ul style="list-style-type: none"> • montuje jednonominutową etiudę filmową 	<p>Montaż filmowy - uczeń komponuje wypowiedź filmową w formie montażu. Uczy się porządkować i estetycznie uwydatniać zarejestrowany wcześniej materiał filmowy. Używa dostępnych programów komputerowych do obróbki materiału filmowego.</p>	etiuda filmowa

14. Obudowa merytoryczna programu:

14.1 Baza filmoznawcza

Współpracując od lat ze Stowarzyszeniem Nowe Horyzonty Edukacji filmowej współtworzyłam pakiet edukacyjny dla nauczycieli edukacji filmowej - **Ekran 2.0**.

EKRAN 2.0 to internetowy pakiet lekcji filmowych przeznaczony dla nauczycieli gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych w całej Polsce. W skład zestawu wchodzi scenariusze lekcji, karty pracy i prezentacje multimedialne wraz z fragmentami filmów ilustrującymi tematy poruszane w EKRANIE 2.0. Rozszerzona wersja materiałów dydaktycznych, stworzona przez ekspertów w dziedzinie filmu i edukacji filmowej obejmuje zagadnienia m.in.: struktury i narracji filmowej, zniekształceń rzeczywistości w obrazie filmowym, filmu jako źródła historycznego czy pojęcia audiowizualności. W oparciu o EKRAN 2.0 będę przeprowadzać zajęcia z obszaru: „Czytanie dzieła filmowego - treści językowe filmu”.

„Wszystkie tematy poruszane w scenariuszach korespondują z podstawą programową, a każdy element lekcji został rozpisany, umożliwiając sprawne przeprowadzenie zajęć w wyznaczonym czasie. Pakiet był przygotowany we współpracy z nauczycielami gimnazjów i szkół ponadgimnazjalnych, praktykami edukacji, którzy proponują różnorodne i atrakcyjne formy pracy z młodzieżą, inicjują kontakt z ambitnym kinem, a także zaszczepiają w uczniach pasję do filmu. Przy pomocy elektronicznych zestawów nauczyciele wcielą się w rolę mentora oraz przewodnika po świecie sztuki filmowej. Zapoznają młodzież szkolną m.in. z rodzajami i gatunkami filmowymi, z zagadnieniami przełamania tych konwencji we współczesnym kinie, subiektywności przekazów dokumentalnych, a także z kolejnymi etapami powstawania filmu.”⁵

Bardzo cenię sobie Program edukacji filmowej dla szkół ponadpodstawowych **Filmoteka Szkolna**.

„Znalazło się w nich 55 wybranych polskich filmów fabularnych, dokumentalnych i animowanych oraz omówienia i scenariusze analizy filmowej. Doboru filmów dokonał zespół naukowców z zakresu filmoznawstwa, kulturoznawstwa, medioznawstwa, psychologii i pedagogiki. Zespół pracował pod kierunkiem prof. Eweliny Nurczyńskiej-Fidelskiej,

⁵ <http://www.nhef.pl/edukacja/arttykul.do?id=1312>

prof. Marka Hendrykowskiego, prof. Tadeusza Lubelskiego i prof. Tadeusza Szczepańskiego. Ze względu na nową treść podstawy programowej kształcenia ogólnego, która stwarza więcej miejsca na aktywnie praktykowaną edukację filmową, FILMOTEKA SZKOLNA jest niezwykle cennym materiałem edukacyjnym.”⁶

Obie pozycje dydaktyczne trafnie i szeroko wzbogacają wartość merytoryczną zajęć. Służą uczniom jako ważny materiał teoretyczny. Ich dużą zaletą jest obecna duża ilość scenariuszy lekcyjnych i prezentacji multimedialnych o szerokim zastosowaniu. Ponadto oba pakiety można wykorzystywać online w czasie lekcji, uruchamiać liczne materiały filmowe.

Ponadto przygotowuję wiele autorskich scenariuszy lekcji tylko w oparciu o przedstawione w programie Innowacji Pedagogicznej lektury filmowe. Korzystam wtedy z literatury specjalistycznej.

14.2 Literatura przedmiotu:

Jerzy Płażewski, Historia filmu 1895-2005, 2010.

Jerzy Płażewski, Język filmu, 2008.

David Bordwell, Kristin Tomphson, Film Art. Sztuka filmowa, Wojciech Marzec, 2010.

Andrzej Kołodyński, "Dziedzictwo wyobraźni : Historia filmu SF", 1989.

Słownik wiedzy o filmie, red: Joanna Wojnicka, Olga Katafiasz, PWN, 2005.

Russin Robin, Jak napisać scenariusz filmowy, Wojciech Marzec, 2005.

Mirosław Przyłipiak, Poetyka kina dokumentalnego, Wydawnictwo Uniwersytetu Gdańskiego, Gdańsk 2000.

Analiza i interpretacja utworu filmowego w szkole, pod red. H. Depty, Warszawa 1980.

W. Bobiński, Idę do kina! Czyli co młody konoman wiedzieć powinien, Kraków 1995.

H. Depta, Film i wychowanie, Warszawa 1975. Film na lekcjach języka polskiego. Praca zbiorowa pod red. S. Fryciego i J. Koblewskiej, Warszawa 1979.

A. Helman, O dziele filmowym, Kraków 1981.

A. Jackiewicz, Film jako powieść XX wieku, Warszawa 1968.

A. Jackiewicz, Moja filmoteka, kino polskie, Warszawa 1983.

A. Jackiewicz, Niebezpieczne związki literatury i filmu, Warszawa 1971.

B. W. Lewicki, Związki literatury i filmu [w:] H. Depta, Kultura filmowa – wychowanie filmowe, Warszawa 1979.

⁶ <http://www.filmotekaszkolna.pl/ofilmotece>

E. Nurczyńska – Fidelska, B. Parniewska, E. Popiel – Popiołek, Film w szkolnej edukacji humanistycznej, Warszawa – Łódź 1993.

14.3 Lektury filmowe.

W każdym roku szkolnym gimnazjaliści mają przygotowaną listę dziesięciu lektur filmowych. Są to filmy starannie dobrane tematycznie i gatunkowo. Wybieram je według określonych kryteriów:

- Filmy muszą przedstawiać różne zagadnienia literackie.
- Bohaterowie filmowi są podobni do znanych bohaterów literackich.
- W programie musi być obecny przynajmniej jeden film animowany i jeden dokumentalny.
- Większość filmów to filmy fabularne.
- Filmy muszą reprezentować różne nurty lub gatunki filmowe.
- W filmach muszą być obecne wszystkie zakładane w programie elementy języka filmowego.
- Filmy, na ile to możliwe, nawiązują tematycznie do obchodzonych świąt i rocznic np. Odzyskanie niepodległości, Dzień Komisji i Edukacji Narodowej, Dzień autyzmu, Dzień walki z przemocą, Tydzień J. Korczaka.
- Film marcowy otwiera *Międzyszkolny Konkurs Filmowy- Moje spotkanie z filmem.*

Oto przykładowa lista lektur filmowych przygotowanych na cały rok szkolny:

Miesiąc projekcji	Tytuł filmu	Tematyka	Gatunek
wrzesień	Dziewczyna z perłą, reż. Peter Webber, 2003r.	Postać artysty	Biografia
październik	Billy Elliot, reż. Stephen Daldry, 2000r.	Walka o marzenia	Dramat Film muzyczny
listopad	Królik po berlińsku, reż. Bartosz Konopka, 2009r.	Odzyskanie wolności	Film dokumentalny Dokument kreatywny
grudzień	Persepolis, reż. Marjane Satrapi, 2008r.	Bez rodziców	Film animowany Animacja rysunkowa
styczeń	Tatarak, reż. Andrzej Wajda, 2009r	Czas żałoby	Adaptacja filmowa
luty	Slumdog. Milioner z ulicy, reż. Danny Boyle, 2009r.	Walka o miłość	Dramat Bollywood
marzec	Jak to jest, reż. Bruce Webb, 2009r.	Zmaganie z chorobą.	komediadramat
kwiecień	Jabłka Adama, Anders Thomas Jensen, 2005r.	Walka dobra ze złem	Czarna komedia Kino duńskie
maj	Susza, reż. Mahatma- Saleh Haroun, 2008r.	Wybór moralny	Dramat Kino autorskie
czerwiec	Pachnidło, reż. Tom Tykwer, 2006r.	Portret mordercy	Thriller

15. Ewaluacja wewnętrzna:

Ewaluacja własnego programu nauczania zajęć dodatkowych *Edukacja Filmowa - Świat w kadrze* jest jednym z punktów ewaluacji Innowacji Pedagogicznej *Film uczy i wychowuje - Edukacja filmowa w Gimnazjum*. Dokonuję jej w porozumieniu z koordynatorką Innowacji- p. Dorotą Kaczorowską, koordynatorką warsztatów w kinie z ramienia Stowarzyszenia Era Nowe Horyzonty Edukacji Filmowej- p. Karoliną Śmigiel, przewodniczącą Zespołu Humanistycznego w Gimnazjum i przewodniczącą Komisji do spraw Innowacji i eksperymentów w szkole. Kolejną istotną informacją na temat ewaluacji programu są osiągnięcia uczniów oraz prowadzone na ten temat archiwum na stronie internetowej szkoły. Dostępne społeczności uczniów i rodziców, jednocześnie będzie elementem opiniotwórczym i będzie prowadzić do konstruktywnych modyfikacji programu. Istotnym integralnym punktem ewaluacji jest samoocena uczniów, ich spostrzeżenia na temat formy i przebiegu zajęć, problematyki oglądanych filmów, koncepcji warsztatów praktycznych itp.

Ewaluacja zespołowa

W gronie osób koordynujących przebieg programu na bieżąco będą weryfikowane kłopoty organizacyjne i techniczne: organizacja wyjść do kina, dojazd do kina osób niepełnosprawnych, bezpieczeństwo na planie filmowym, organizacja przerw w zagospodarowanej przestrzeni planu filmowego, opieka nad uczniami, uwzględnianie wyjść do kina pod kątem planowanych zajęć z obowiązkowych przedmiotów, potrzeby sprzętowe, organizacja wydarzeń filmowych na terenie szkoły, ustalenie zasad bezpieczeństwa na całonocnych maratonach filmowych. Ustalone przez zespół wnioski są przekazywane z dokumentem ewaluacyjnym Dyrekcji szkoły.

Osiągnięcia uczniów

Jednym z podstawowych narzędzi mierzących osiągnięcia uczniów jest procedura wystawienia oceny końcoworocznej z zajęć dodatkowych edukacji filmowej. Ocena będzie ilustrować zakres zdobytej przez ucznia wiedzy i umiejętności z danego przedmiotu. Ma również pomóc uczniowi poprawić swoje kompetencje z zakresu języka polskiego.

Ważnym wymiennikiem osiągnięć ucznia będzie udział w konkursach tematycznie związanych z filmem, zdobywane wyróżnienia.

Wszystkie cenne prace i projekty uczniów będą udostępniane na stronie internetowej szkoły, gromadzone w oddzielnym archiwum wraz z dokumentacją filmową. W ramach ewaluacji programu będą uwzględniać opinie uczniów i rodziców.

Samoocena uczniów

Będzie ona mierzona osobną ankietą, dołączoną do programu Innowacji Pedagogicznej. Zbiera ona wnioski uczniów na temat nie tylko zakresu zdobywanych umiejętności, ale też na temat przystępności i atrakcyjności zajęć, preferencji estetycznych dotyczących lektur filmowych. Wyławia ciekawe pomysły uczniów, co do realizacji programu.